

**Vlaams Subsidieagentschap
voor Werk en Sociale Economie**

**Dienst Arbeidsmigratie
en Uitzendkantoren**

JAARVERSLAG 2011

**ARBEIDSVERGUNNINGEN EN ARBEIDSKAARTEN IN
VLAANDEREN**

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Een buitenlandse werknemer kan in België arbeid in loondienst verrichten indien hij voorafgaand over een arbeidskaart beschikt. Er zijn 3 soorten arbeidskaarten:

De arbeidskaart A voor gelijk welk beroep in loondienst bij om het even welke werkgever en dit voor een onbepaalde duur. Een arbeidskaart A is aan zeer strikte voorwaarden gebonden. Zij kan slechts worden toegekend aan sommige categorieën van buitenlandse werknemers die al meerdere jaren in België hebben gewerkt met een arbeidskaart B.

De arbeidskaart B voor één bepaald beroep in loondienst bij één welbepaalde werkgever die hiertoe vooraf een arbeidsvergunning heeft bekomen voor een bepaalde periode van maximum 12 maanden. Ze kan eventueel onder bepaalde voorwaarden worden verlengd.

De arbeidskaart C voor gelijk welk beroep in loondienst bij om het even welke werkgever voor een bepaalde duur. Voor de arbeidskaart C komen in principe enkel die buitenlanders in aanmerking die in België mogen verblijven om andere dan tewerkstellingsredenen (bijvoorbeeld in het kader van gezinshereniging, als student, slachtoffer van mensenhandel, een subsidiair beschermingsstatuut...). De arbeidskaart C kan onder bepaalde voorwaarden worden hernieuwd.

De arbeidskaarten A en C moeten worden aangevraagd door de betrokken buitenlanders zelf. Ze moeten hiertoe een aanvraagdossier indienen bij de bevoegde overheid van hun woonplaats. De arbeidskaart B wordt door de Arbeidsmigratiedienst afgeleverd telkens er een arbeidsvergunning wordt toegekend aan een werkgever.

De werkgever die een buitenlandse werknemer op Belgisch grondgebied wil tewerkstellen moet voorafgaand over een arbeidsvergunning beschikken. De werkgever moet hiertoe een aanvraagdossier indienen bij de bevoegde overheid die bevoegd is voor de regio waar de tewerkstelling zal plaatsvinden. De arbeidsvergunning wordt toegekend voor een periode van maximum twaalf maanden, maar is in principe verlengbaar. De werkgever mag de diensten van de werknemer enkel gebruiken binnen de voorwaarden van deze vergunning.

De kandidaat-werknemer mag in principe pas naar België komen nadat de werkgever de arbeidsvergunning heeft verkregen. Op dit principe werden er door de wetgever de laatste decennia dusdanig veel uitzonderingen toegestaan dat er in feite van deze migratiestop nog weinig overblijft.

De voorwaarden waaronder arbeidskaarten en vergunningen in België en Vlaanderen kunnen worden toegekend wordt opgelegd door de federale overheid, maar de materiële toekenning en aflevering van deze arbeidskaarten en vergunningen werd overgedragen aan de Gewesten. Voor het Vlaamse Gewest wordt deze bevoegdheid uitgeoefend door de Dienst Arbeidsmigratie en Uitzendkantoren van het Vlaamse Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie.

Er dient te worden opgemerkt dat het aantal afgeleverde arbeidskaarten en -vergunningen absoluut géén beeld geeft noch van het totale aantal buitenlandse werknemers dat in Vlaanderen is

tewerkgesteld, noch van het nieuwe aantal buitenlandse werknemers dat het afgelopen jaar naar Vlaanderen is gemigreerd:

- het overgrote aantal buitenlandse onderdanen dat hier werkt is immers vrijgesteld van de verplichting van arbeidskaarten (o.m. de hier gevestigde Unieburgers (uitgezonderd Bulgaren en Roemenen), de buitenlandse echtgenoten en partners van Belgen, de derdelanders die hier onbeperkt mogen verblijven, enz...);
- daarnaast is het ook zo dat werknemers die wel onderworpen zijn aan de verplichting van arbeidskaarten soms meerdere arbeidskaarten bekomen voor meerdere tewerkstellingen bij één of meerdere werkgevers. Typische voorbeelden hiervan zijn de tewerkstellingen in de fruitsector en de uitzendsector.

In bijvoorbeeld de fruitsector is dit legio: men werkt bij fruitteler X in het voorjaar (aardbeienteelt) en bij fruitteler Y in het najaar (appelen- en perenteelt). Het gaat hier meestal om seizoenarbeiders die na beëindiging van hun per definitie beperkte en tijdelijke tewerkstelling, terugkeren naar hun land van herkomst.

Ook in de uitzendsector zijn meerdere arbeidskaarten per jaar voor eenzelfde werknemer meer regel dan uitzondering.

In **2011** werden er in Vlaanderen in totaal **40.210 aanvragen** ingediend, die geleid hebben tot een totaal van **34.609 toelatingen** tot tewerkstelling aan buitenlandse arbeidskrachten toegekend:

- **123 arbeidskaarten A** (toegekend op basis van de tewerkstelling met arbeidskaarten B in het verleden);
- **22.449 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten B**, toegekend op basis van een aanvraag tot tewerkstelling door een werkgever;
- **12.027 arbeidskaarten C**, toegekend aan personen die op een andere basis dan tewerkstelling reeds in het land verblijven;
- **10 voorlopige arbeidsvergunningen**, toegekend aan personen die nog steeds wachten op een beslissing met betrekking tot hun regularisatieaanvraag die ingediend werd in januari 2000.

Van de 22.449 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten B werden er **15.029 toelatingen** verstrekt binnen de context van de zogenaamde **knelpuntberoepen-regeling**.

Deze regeling is van toepassing sinds 1 januari 2007 voor de twee lidstaten die toen toetraden tot de Europese Unie, met name Bulgarije en Roemenië.

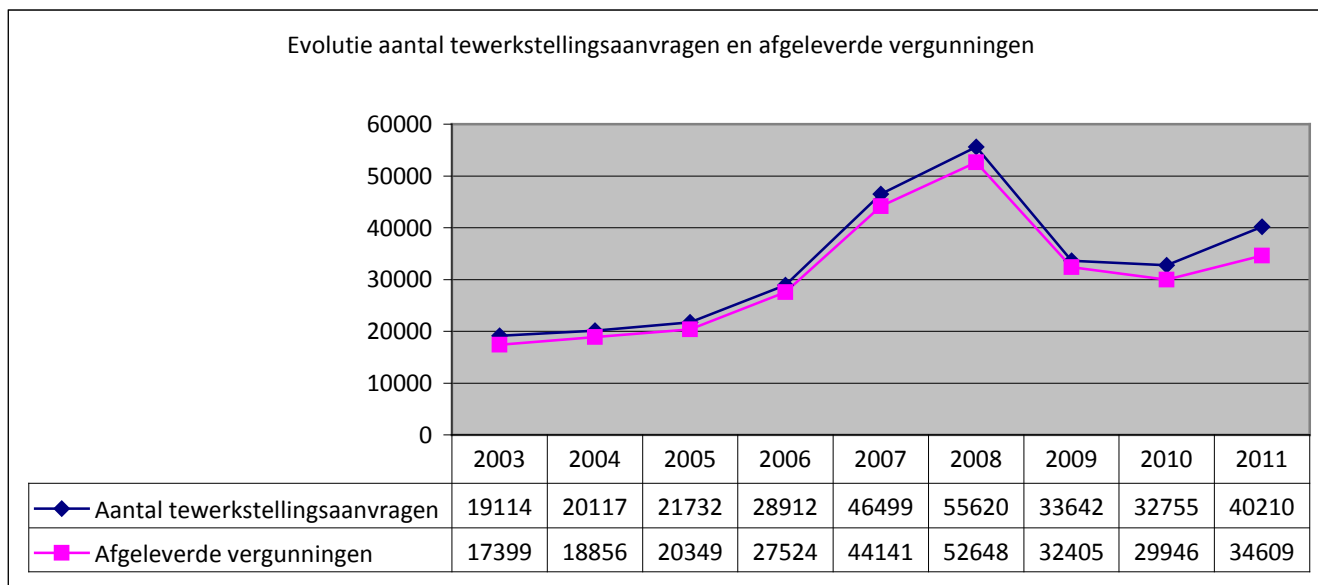
Diezelfde regeling werd ook van toepassing sinds 30 december 2008 voor de langdurig ingezetenen, de categorie van derdelanders die in aanmerking komen voor de arbeidskaart B.

1.2 Algemene Evolutie 2003-2011

Tabel 1: Evolutie van arbeidskaarten en -vergunningen volgens soort, Vlaams Gewest, 2003-2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
A-kaarten	142	35	31	31	17	22	23	55	123
B-kaarten	5.402	5.269	7.546	15.271	31.404	40.175	21.485	18.188	22.449
Au-Pairs	129	110	169	189	205	295	311	333	316
Beroepsopleiding	35	40	26	52	11	16	19	4	7
Beroepssportbeoefenaars	169	177	196	178	196	211	194	138	144
Gasthoogleraar	19	19	20	16	20	31	30	21	32
Gespecialiseerde Techniekers	727	285	196	176	187	293	247	268	101
Gezinshereniging (art 9,16° en 9,17°)	25	50	118	219	550	999	842	805	1.133
Hooggeschoolden	1.908	1.904	2.173	2.513	2.811	3.265	2.556	2.890	3.064
Leidinggevenden	1.165	1.173	1.314	1.327	1.268	1.334	1.199	1.040	1.019
Navorsers	167	94	77	97	151	60	57	46	67
Opleiding art. 9,18° en 19°						106	81	143	96
Schouwspelartiesten	49	52	60	38	45	40	30	36	46
Langdurig ingezetenen							136	243	368
Nieuwe EU Lidstaat		83	177	221	334	494	204	232	205
Nieuwe EU lidstaten seizoenarbeid		930	2.639	1.108					
Stagiairs	98	125	202	230	176	173	156	93	87
Regularisatie duurzame lokale verankering								352	757
Nieuw EU knelpuntberoep				8.742	25.243	32.522	15.121	11.194	14.661
Andere	536	227	179	165	207	336	302	350	346
Categorieën die voor 01/04/2003 in aanmerking kwamen voor een arbeidskaart B en sinds 1/4/2003 voor een arbeidskaart C									
gemachtigd of toegelaten verblijf	188								
humanitaire redenen art 9,3°	2								
slachtoffers mensenhandel	16								
Studenten	169								
C-kaarten	9.779	12.582	12.171	11.902	12.513	12.330	10.827	11.666	12.027
Echtgenoot en kind diplomaat/consul	0	1	0	1	5	8	6	11	14
Echtgenoot onderdaan EER	1	0	0	2	0	3	6	8	2
Gezinshereniging	586	707	663	727	740	967	1.327	1.567	511
Kandidaat Vluchteling	6.721	8.043	6.861	5.642	4.119	1.950	855	4.100	1.479
Samenwoning	455	636	747	841	1.045	1.354	138	69	12
Slachtoffer Mensenhandel met BIVR	63	79	81	79	69	92	108	111	29
Slachtoffer Mensenhandel met aankomstverklaring	37	14	11	11	8	20	5	0	2
Student	1.421	2.041	2.307	2.169	2.014	2.115	1.985	1.808	523
Tijdelijk verblijf met BIVR	495	1.061	1.501	2.430	4.331	5.293	5.442	2.858	633
Subsidiare Beschermingsstatus					182	528	728	985	410
Art 9 ter verblijfswetgeving							227	149	36
Kandidaat Vluchteling (art.17,1°)									3.631
Subsidiare Beschermingsstatus (art.17,2°)									935
Slachtoffer Mensenhandel (art.17,3°)									59
art.9ter verblijf medische redenen (art.17,4°)									142
art.9bis humanitaire regularisatie (art.17,5°)									1.282
gezinshereniging in aanvraag (art.17,6°)									153
erkende gezinshereniging (art.17,7°)									1.129
student (art.17,8°)									1.037
echtgenoot/kind titularis bijzonder verblijf (art.17,9°)									0
andere									8
TOTAAL afgeleverde kaarten	15.323	17.886	19.748	27.204	43.934	52.527	32.335	29.909	34.599
(VA) Regeling Seizoenarbeid KPV	663								
(VA) Kandidaat Vluchtelingen	638								
(VA) Regularisatie(art 9) Seizoen	0								
(VA) Regularisatie(wet) Seizoen	238	144	33	12	11	2	0	0	0
(VA) Regularisatie	521	669	461	292	195	119	70	37	10
(VA) Regularisatie(art 9)	4	4	1	0	0	0	0	0	0
(VA) Slachtoffers Mensenhandel	2								
(VA) Ontheemden	0								
(VA) Uitgeprocedeerde Afghaanse asielzoekers	10	154	106	16	2	0	0	0	0
Voorlopige Arbeidsvergunningen	2.076	971	601	320	208	121	70	37	10
TOTAAL aantal toelatingen	17.399	18.857	20.349	27.524	44.142	52.648	32.405	29.946	34.609

Figuur 1: Evolutie aantal aanvragen en aantal afgeleverde arbeidsvergunningen, Vlaams Gewest, 2003-2011



Van 2003 tot 2008 is het totale aantal toegekende arbeidsvergunningen en arbeidskaarten verdrievoudigd (52.648 ten opzichte van 17.399). In 2009 is er echter een sterke daling van dit aantal tot 32.405 (bijna 40% minder dan 2008).

Deze daling zet zich – zij het veel lichter – verder in 2010 tot 29.946. Een jaar later echter is er terug een groei in het aantal toegekende arbeidsvergunningen en arbeidskaarten (een toename van bijna 16%). Het betreft 123 arbeidskaarten A, 22.449 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten B en 12.027 arbeidskaarten C. Daarnaast werden er nog 10 voorlopige vergunningen uitgereikt. De voorlopige vergunningen worden toegekend op basis van een omzendbrief voor de zeer specifieke categorie van regularisatieaanvragers op basis van de grote regularisatieoperatie van januari 2000, die blijkbaar na elf jaar nog niet volledig afgerond is.

De sterke afname in 2009 van het toegekende aantal vergunningen is praktisch uitsluitend toe te schrijven aan de vrijstelling van de grootste groep van nieuwe EU-werknemers die via het systeem van de “knelpuntberoepen”-regeling tot onze arbeidsmarkt werden toegelaten – met name onderdanen uit Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slowakije, Slovenië en Tsjechië. Enkel Bulgarije en Roemenië zorgen nu nog voor een instroom van nieuwe EU-onderdanen in de arbeidskaarten – en dit vooral in de categorie arbeidskaart B.

De stagnering in de arbeidskaarten B van 2009 bleef zich voortzetten – zij het als een lichte daling in 2010. Geen algemene daling in iedere soort arbeidskaart of onderliggende categorie: de ene categorie kende een stijging in het aantal – de andere een daling. Het is voornamelijk het verminderd aantal arbeidskaarten in knelpuntberoepen voor nieuwe EU-onderdanen dat het sterkst doorweegt: van 15.121 in 2009 naar 11.194 in 2010 – dit betekent een daling met 25%. Deze daling is evenwel uitsluitend toe te schrijven aan de opheffing van de overgangsmaatregelen met ingang van 1 mei 2009 ten aanzien van de 10 lidstaten die op 1 mei 2004 zijn toegetreden en die dus nog tot 1 mei 2009 arbeidskaartplichtig waren. Hierdoor werden er in 2009 nog bijna 6.000 arbeidskaarten toegekend aan o.m. Polen, Hongaren, Slovaken, enz.... Het aantal arbeidskaarten dat werd toegekend aan Bulgaren en Roemenen is in 2010 nog met bijna 20% gestegen t.o.v. 2009.

In 2011 is er echter een revival binnen de verschillende arbeidskaarten B en zit haast elke categorie op hetzelfde of op een hoger aantal dan dat van 2009. Zo zien we bijvoorbeeld dat de hooggeschoolden opnieuw de kaap van 3.000 overstijgen of dat de Bulgaren en Roemenen samen haast 15.000 arbeidskaarten genereerden.

De voortdurend stijgende evolutie (sinds 2003) van het aantal arbeidskaarten C stagneerde in 2008 en kende een daling in 2009. Een jaar later zat het aantal echter terug in de lift en die stijging zette zich verder in 2011. Het aantal arbeidskaarten C in 2011 zit terug net boven het niveau van 2006.

Op 29 maart 2011 verscheen in het Staatsblad het Koninklijk Besluit van 13 maart 2011 tot wijziging van artikel 1, 2 en 17 van het Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 (houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers). Dit KB-tot-wijziging had onder meer tot doel de bepalingen van arbeidskaart C (artikel 17) in overeenstemming te brengen met de inmiddels gewijzigde verblijfwetgeving. Hierdoor waren de 'oude' categorieën tijdens het eerste kwartaal 2011 nog in gebruik, terwijl de 'nieuwe' categorieën sinds het tweede kwartaal 2011 in gebruik genomen werden. Een aantal 'oude' categorieën werden onder één noemer gebracht (zoals slachtoffer mensenhandel), er verdwenen 'oude' categorieën (zoals echtgenoot onderdaan EER) en 'oude' categorieën werden opgesplitst (zoals gezinshereniging die verwerd tot gezinshereniging-in-aanvraag en erkende gezinshereniging). Hierdoor wordt het moeilijk om het aantal arbeidskaarten C van 2011 te vergelijken met de aantallen uit de voorgaande jaren indien de specifieke categorieën vergeleken worden.

1.3 Provinciale verdeling

Tabel 2: Provinciale spreiding van het aantal toegekende arbeidskaarten en arbeidsvergunningen volgens soort, Vlaams Gewest, 2011

Provincie	A	B	C	VT	totaal
Antwerpen	44	8.270	4.671	5	12.990
Limburg	6	3.704	1.288	5	5.003
Oost-Vlaanderen	47	3.718	2.209	0	5.974
Vlaams-Brabant	17	4.261	1.900	0	6.178
West-Vlaanderen	9	2.496	1.959	0	4.464
Vlaanderen	123	22.449	12.027	10	34.609

VT = voorlopige toelating

Deze cijfers zijn louter illustratief en kunnen geen beeld geven van de globale aanwezigheid en/of tewerkstelling van buitenlandse werknemers in één bepaalde provincie. Ze geven evenmin enige indicatie over de verhoudingen van de buitenlandse werknemers tussen de verschillende provincies.

Ter illustratie kan onder meer verwezen worden naar de specificiteit van arbeidskaarten B die worden toegekend voor seizoenarbeid. Vele van deze werknemers zullen in het voorjaar, bij de pluk van het zacht fruit, in een andere provincie werken dan in het najaar, bij de pluk van appels en peren (hard fruit).

Dit geldt evenzeer voor de arbeidskaarten C. Een groot aantal van deze kaarten wordt toegekend aan studenten, waarvan de meeste uiteraard moeten worden gesitueerd in de Vlaamse universiteitssteden Leuven en Gent.

Het is dan ook niet mogelijk om op grond hiervan enige relevante conclusie te maken.

1.4 Weigeringsbeslissingen

Tabel 3: Geweigerde arbeidskaarten en arbeidsvergunningen, Vlaams Gewest, 2009-2011

	2009	2010	2011
arbeidskaart A	19	37	41
arbeidskaart B	1.022	1.349	1.834
arbeidskaart C	1.237	1.800	1.767
totaal	2.278	3.186	3.642

Een weigering van een arbeidskaart A heeft meestal betrekking op het feit dat men niet over het vereiste aantal jaren arbeid op basis van een tewerkstelling met arbeidskaarten B (2, 3 of 4 jaar) beschikt, of omdat de gepresteerde arbeid met een arbeidskaart B niet in aanmerking mag worden genomen voor de berekening van het vereiste aantal jaren (bijvoorbeeld de jaren arbeid gepresteerd als hoogeschoolde, navorser...).

Een weigering van een arbeidskaart B heeft meestal betrekking op het gegeven dat er op de arbeidsmarkt (Belgische en Europese) voldoende arbeidskrachten beschikbaar zijn om de betrokken vacature in te vullen, dat men afkomstig is uit een land waarmee België niet verbonden is door een akkoord of overeenkomst op het gebied van arbeidskrachten, of dat men reeds in het land aanwezig is vooraleer de werkgever de noodzakelijke arbeidsvergunning bekomen heeft.

Een weigering van een arbeidskaart C is het logische en rechtstreekse gevolg van het feit dat de aanvrager niet voldoet aan de formele wettelijke (meestal verblijfs-) voorwaarden.

De stijging van de laatste jaren is haast uniek toe te kennen aan specifieke categorieën. Zo is bij de arbeidskaart B de fikse stijging van het aantal weigeringen voornamelijk toe te rekenen aan de categorie regularisatie 'duurzame lokale verankering' (nieuwe categorie sinds najaar 2009). De stijging van de weigeringen bij de arbeidskaart C komt volledig op het conto van de categorie asielzoekers.

1.5 Beroepsschriften tegen weigeringsbeslissingen

Tabel 4: Beroepsschriften tegen weigering, Vlaams Gewest, 2009-2011

	2009	2010	2011
arbeidskaart A	5	3	3
arbeidskaart B	168	208	438
arbeidskaart C	74	61	93
totaal	247	272	534

Met betrekking tot de arbeidskaarten A en C heeft de bevoegde overheid geen mogelijkheid om een afwijking op de geldende reglementaire voorwaarden toe te staan.

Enkel met betrekking tot de arbeidsvergunning en arbeidskaart B kan de bevoegde gewestoverheid in individuele gevallen afwijken van sommige voorwaarden die door de federale wetgever worden opgelegd aan de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

Net als bij het vorige punt (weigeringen) is ook hier de snelle stijging van het aantal beroepsschriften (enkel in arbeidskaart B) uniek toe te kennen aan de specifieke categorie regularisatie 'duurzame lokale verankering' (nieuwe categorie sinds najaar 2009).

1.6 Dienstverlening aan klanten

In de loop van 2009 kreeg de dienst Arbeidsmigratie en Uitzendkantoren haar huidige vorm en organisatie: in elke provinciehoofdstad werd een eigen provinciale dienst opgericht. Elke provinciale dienst organiseert heden een klantenkantoor om de cliënten te ontvangen (werkgevers, buitenlandse werknemers, derden...).

Voorheen werd een dergelijke eerstelijnsdienstverlening door VDAB georganiseerd. Met het overhevelen van deze taak, kwam er dan ook personeel over: in elke provinciale dienst kwam er één medewerkster bij vanuit VDAB (in Antwerpen twee medewerksters). Het klantenkantoor is dagelijks in de voormiddag geopend (van 9u tot 12u). Bezoekers kunnen eventueel buiten deze openingsuren een afspraak maken om ontvangen te worden – maar dit gebeurt eerder uitzonderlijk.

Voor de bereikbaarheid van de cliënten zijn er vier beschikbare toegangen tot informatie betreffende tewerkstelling van vreemde werknemers en arbeidskaarten:

- een klantenkantoor per provincie(hoofdstad): elke werkdag van 9u tot 12u;
- een telefoonnummer per provincie: elke werkdag van 8u30 tot 12u30 en van 13u15 tot 17u;
- e-mail: elke provincie is bereikbaar op een eigen generiek e-mailadres (arbeidskaart.provinciehoofdstad@vlaanderen.be);
- een website: op www.werk.be is er een aparte webpagina voor de arbeidsmigratie (<http://www.werk.be/online-diensten/werknemers-buitenlandse-nationaliteit>).

Tabel 5: Aantal bezoeken in klantenkantoor, per maand en provincie, Vlaams Gewest, 2011

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaanderen
januari	1.189	170	493	245	141	2.238
februari	978	193	448	205	147	1.971
maart	1.437	144	465	265	156	2.467
<i>kwartaal 1</i>	<i>3.604</i>	<i>507</i>	<i>1.406</i>	<i>715</i>	<i>444</i>	<i>6.676</i>
april	1.158	114	460	247	113	2.092
mei	1.356	188	445	296	152	2.437
juni	1.162	192	383	228	155	2.120
<i>kwartaal 2</i>	<i>3.676</i>	<i>494</i>	<i>1.288</i>	<i>771</i>	<i>420</i>	<i>6.649</i>
juli	1.093	187	277	203	152	1.912
augustus	1.087	142	475	287	159	2.150
september	1.204	335	558	297	155	2.549
<i>kwartaal 3</i>	<i>3.384</i>	<i>664</i>	<i>1.310</i>	<i>787</i>	<i>466</i>	<i>6.611</i>
oktober	1.069	213	517	341	139	2.279
november	985	174	491	255	132	2.037
december	781	216	197	212	107	1.513
<i>kwartaal 4</i>	<i>2.835</i>	<i>603</i>	<i>1.205</i>	<i>808</i>	<i>378</i>	<i>5.829</i>
jaartotaal	13.499	2.268	5.209	3.081	1.708	25.765

In 2011 werden in de vijf klantenkantoren (één per provincie) in totaal 25.765 bezoeken geregistreerd – hiervan gebeurde meer dan de helft in Antwerpen (13.499). Een vijfde was voor rekening van Oost-Vlaanderen (5.209), terwijl de rest verdeeld lag over de andere provincies: Limburg (2.268), Vlaams-Brabant (3.081) en West-Vlaanderen (1.708).

Tijdens de eerste drie kwartalen lag het bezoekersaantal ongeveer gelijk (6.676, 6.649 en 6.611), terwijl dit aantal tijdens het laatste kwartaal lager lag (5.829).

Belangrijk is wel de vaststelling dat de spreiding van het aantal bezoeken (met hoogtepunten en laagtepunten) zeer uiteenlopend is, vergeleken tussen de verschillende provincies. Zo is bijvoorbeeld de maand met het hoogste aantal bezoekers zeer verschillend: maart in Antwerpen, december in Limburg, september in Oost-Vlaanderen, oktober in Vlaams-Brabant en augustus in West-Vlaanderen.

Tabel 6: Aantal bezoeken in klantenkantoor, per thema en provincie, Vlaams Gewest, 2011

	Antwerpen		Limburg		Oost-Vlaanderen		Vlaams-Brabant		West-Vlaanderen		Vlaanderen	
arbeidskaart A	58	0,43%	1	0,04%	75	1,44%	22	0,71%	1	0,06%	157	0,61%
arbeidskaart B	2.608	19,32%	426	18,78%	1.613	30,97%	1.413	45,86%	396	23,19%	6.456	25,06%
arbeidskaart C	6.170	45,71%	750	33,07%	2.211	42,45%	970	31,48%	1.009	59,07%	11.110	43,12%
regularisatie 'duurzame lokale verankering'	2.293	16,99%	79	3,48%	414	7,95%	474	15,38%	161	9,43%	3.421	13,28%
overige info	2.370	17,56%	1.012	44,62%	896	17,20%	202	6,56%	141	8,26%	4.621	17,94%
totaal	13.499	100%	2.268	100%	5.209	100%	3.081	100%	1.708	100%	25.765	100%

De bezoeken worden geregistreerd in vijftal thema's of categorieën, naargelang de ingediende aanvraag of de bevraagde informatie betreffende de arbeidskaart: arbeidskaart A, B en C, met daarnaast apart vermeld de bezoeken betreffende de regularisatie 'duurzame lokale verankering'. Bezoeken waarbij informatie gegeven werd aan de cliënt die niet expliciet aan één arbeidskaart (of de regularisatie) toe te wijzen valt, werd geregistreerd als overige informatie.

Dit betreft informatie die vaak de materie van de arbeidskaarten of de verantwoordelijkheden van de dienst Arbeidsmigratie en Uitzendkantoren overstijgt en waarbij er vaak doorverwezen wordt naar andere administraties of organisaties.

In 2011 was bijna de helft van de bezoeken gewijd aan aanvragen en infoverstrekking betreffende de arbeidskaart C (11.110). Eén vierde van de bezoeken betrof aanvragen en infoverstrekking betreffende de arbeidskaart B (6.456). Bij haast één vijfde van de bezoeken wordt informatie verstrekt over (of doorverwezen naar) andere administraties of organisaties (4.621).

Het zeer hoge aantal bezoeken in Antwerpen (13.499 op een totaal van 25.765) valt enigszins te verklaren:

- stad Antwerpen huisvest als metropool de **meeste vreemdelingen in Vlaanderen**: het is dan ook logisch dat de vreemdelingen in de plaats waar ze verblijven het klantenkantoor bezoeken;
- stad Antwerpen huisvest als metropool een **zeer groot aantal werkgevers**: het is dan ook logisch dat zij in de plaats van tewerkstelling het klantenkantoor bezoeken om informatie te krijgen en/of aanvragen in te dienen.
- van alle bezoeken is **bijna de helft voor arbeidskaarten C** (6.170 op een totaal van 13.499 bezoeken).

Het relatief lage aantal bezoeken in Vlaams-Brabant (3.081 op een totaal van 25.765) valt ook te relateren: de meeste potentiële klanten – werkgevers en werknemers – zijn veelal gevestigd en tewerkgesteld in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2 Arbeidskaarten A

De arbeidskaart A voor gelijk welk beroep in loondienst bij om het even welke werkgever en dit voor een onbepaalde duur. Een arbeidskaart A is aan zeer strikte voorwaarden gebonden. Zij kan slechts worden toegekend aan sommige categorieën van buitenlandse werknemers die al meerdere jaren (2, 3 of 4 jaar) in België hebben gewerkt met een arbeidskaart B.

Het aantal arbeidskaarten A was in 2007 verder gedaald tot een absoluut minimum van 17. In 2008 kenden we een lichte stijging tot 22 arbeidskaarten en in 2009 tot 23 arbeidskaarten. De daling in het verleden wordt verklaard door het gegeven dat werknemers, op het ogenblik dat zij in aanmerking zouden komen voor een arbeidskaart A, op basis van hun verblijfssituatie (onbeperkt verblijfsrecht) al vrijgesteld zijn van het bezit van een arbeidskaart.

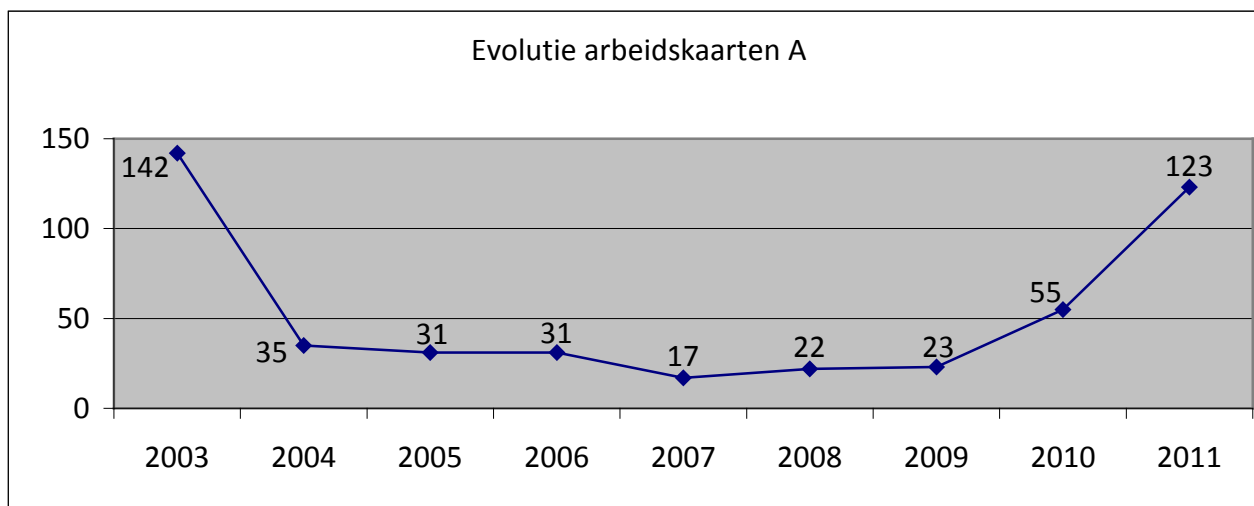
De lichte stijging is een toevallig en ongewild neveneffect van de overgangsmaatregelen ten aanzien van nieuwe EU-burgers:

- enerzijds kunnen, zolang de overgangsmaatregelen van toepassing zijn, betrokkenen zich niet beroepen op hun EU-burgerschap dat hen normaal moet vrijstellen van de verplichting van arbeidskaarten;
- anderzijds dienen de akkoorden die door de nieuwe EU-lidstaten werden gesloten bij hun toetreding tot de Unie te worden aanzien als “internationale akkoorden inzake tewerkstelling” in de zin van artikel 10 van het KB van 9 juni 1999. Hierdoor komen werknemers uit de nieuwe lidstaten die hier in België verblijven met hun gezin, al na twee jaar effectieve tewerkstelling met een arbeidskaart B in aanmerking voor een arbeidskaart A.

In 2010 zagen we echter weer een verdubbeling van het aantal arbeidskaarten A (van 23 naar 55). Deze trend zet zich voort in 2011 – (meer dan) een verdubbeling: van 55 naar 123. Het zijn opnieuw voornamelijk Roemenen (55) en Bulgaren (52) die door hun langdurige tewerkstelling in aanmerking komen en hiervan gebruik maken om de onbeperkte arbeidskaart A te benutten in plaats van de arbeidskaart B die telkens (tot maximaal 12 maanden) aangevraagd moet worden. Daarnaast zijn er negen Turken, twee Indiërs, twee Marokkanen, één Israëliet, één Moldaviër en één Rus die de arbeidskaart A uitgereikt kregen.

De thesis die reeds sinds lange tijd wordt bepleit en waarbij gesteld wordt dat dit type van arbeidskaart beter kan worden afgeschaft zonder dat dit nadelige gevolgen hoeft te veroorzaken voor de betrokkenen, blijft overeind. Dit zou niet enkel een administratieve vereenvoudiging zijn, maar tevens tegemoetkomen aan de wensen van de Europese regelgever.

Figuur 2 : Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten A, Vlaams Gewest, 2003-2011



Tabel 7: aantal toegekende arbeidskaarten A per nationaliteit, Vlaams Gewest, 2011

Nationaliteit	Aantal
Roemeense	55
Bulgaarse	52
Turkse	9
Indische	2
Marokkaanse	2
Israëlische	1
Moldavische	1
Russische	1
totaal	123

3 Arbeidsvergunningen en arbeidskaarten B

De arbeidskaart B is voor één bepaald beroep in loondienst bij één welbepaalde werkgever die hiertoe vooraf een arbeidsvergunning bekomen heeft voor een bepaalde periode van maximum 12 maanden. Ze kan eventueel onder bepaalde voorwaarden worden verlengd.

3.1 Algemeen

Tabel 8: Evolutie toegekende arbeidskaarten en arbeidsvergunningen B, eerste aanvragen en hernieuwingen, Vlaams Gewest, 2011

categorie	eerste aanvraag	hernieuwing	totaal
Au-pair (art.9,14°)	280	36	316
Beroepsopleiding (art.9,10°)	7		7
Beroepssportbeoefenaar (art.9,11°)	72	72	144
Buiten categorie	135	202	346
Gasthoogleraar (art.9,8°)	23	9	32
Gezinshereniging (art.9,16°)*	446	666	1.112
Gezinshereniging (art.9,17°)*	6	15	21
Hooggeschoolde (art.9,6°)	521	851	1.372
hooggeschoolde detachering (art.9,6°)	961	731	1.692
Leidinggevende (art.9,7°)	88	155	243
leidinggevende detachering (art.9,7°)	260	516	776
Gespecialiseerde technicus (art.9,9°)	68	33	101
Navorser (art.9,8°)	33	34	67
Langdurig ingezetene (art.9,20°)	189	179	368
Nieuw EU knelpuntberoep (art.38quater,§3)	6.123	8.538	14.661
Nieuw EU Lidstaat (art.38quater,§1)	39	166	205
Opleiding (art.9,18°)	5	1	6
Opleiding (art.9,19°)	69	21	90
Regul duurzame verankering (KB7/10/2009)	484	273	757
Schouwspelartiest (art.9,15°)	12	34	46
Stagiair (art.9,5°)	56	6	62
stagiair detachering (art.9,5°)	23	2	25
totaal	9.905	12.544	22.449

* art.9,16° "de echtgenoot en kinderen van de buitenlandse onderdaan van wie het recht op verblijf beperkt wordt tot de geldigheid van zijn arbeidskaart of van zijn beroepskaart, of bij de uitoefening van een zelfstandig beroep, voor de geldigheidsduur va

* art.9,17° "de echtgenoot en kinderen van de buitenlandse onderdaan bedoeld in artikel 2, eerste lid, 4°, 6°, 7°, 12°, 14, 15°, 25° en 26°, voor de geldigheidsduur van het recht op verblijf van die persoon"

Eerste aanvragen hebben betrekking op werknemers die een eerste maal een arbeidskaart bekomen.

Hernieuwingen hebben betrekking op werknemers die vroeger reeds een arbeidskaart B hebben bekomen.

De substantiële stijging van het aantal arbeidskaarten B die in 2005 werd ingezet (7.564) en die al een exponentieel vervolg kende in 2006 en 2007 met telkens een verdubbeling van het aantal toegekende kaarten en vergunningen ten opzichte van het voorgaande jaar (respectievelijk 15.271 en 31.400), bereikte in 2008 zijn toppunt (40.175). Waarna in 2009 het aantal sterk inkromp met bijna de helft tot 21.485. In 2010 zakte dat aantal nog verder (-15%) tot 18.188. Deze neerwaartse beweging werd in 2011 echter opnieuw omgezet in een fikse groei, waarbij het aantal tot boven het niveau van 2009 steeg, met name tot 22.449.

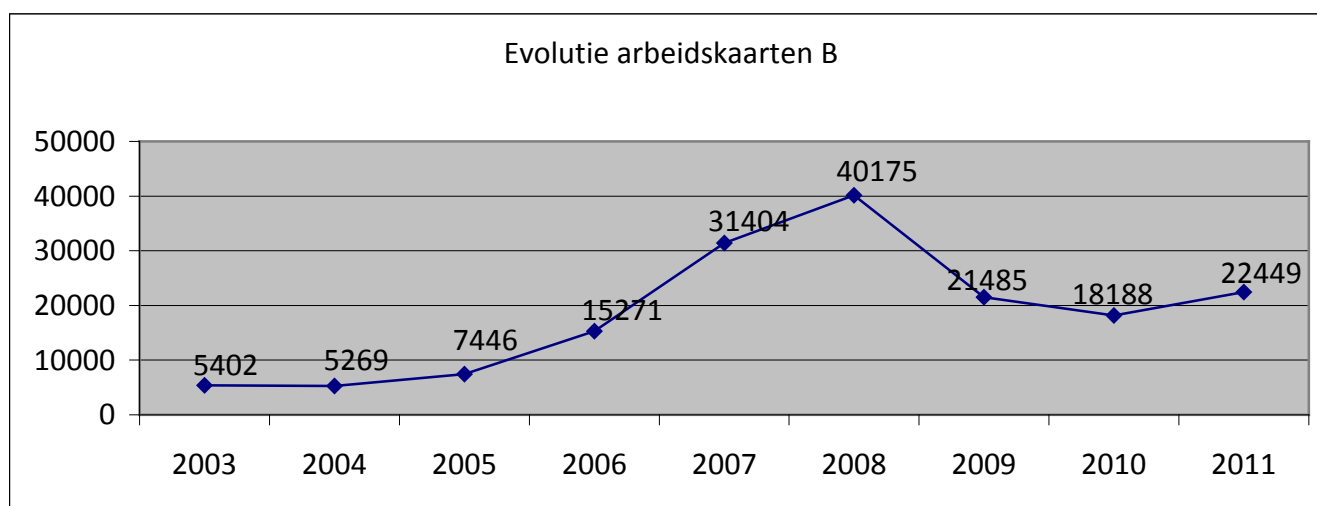
Daar waar tot 2008 in de meeste andere categorieën van buitenlandse werknemers een permanente stijging waar te nemen was, zag men in 2009 eerder een stagnering of een terugval – hier heeft de wereldwijde economische crisis waarschijnlijk zijn invloed.

De afname van het aantal arbeidskaarten B in 2009 was praktisch uitsluitend toe te schrijven aan de vrijstelling van de grootste groep van nieuwe EU-werknemers – met name onderdanen uit Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slowakije, Slovenië en Tsjechië – die voordien via het systeem van de “knelpuntberoepen”-regeling tot onze arbeidsmarkt werden toegelaten.

De arbeidskaarten B voor EU-onderdanen (uitsluitend Bulgaren en Roemenen en dit tot en met het einde van 2013) verminderden van 15.325 in 2009 naar 11.426 in 2010 (-25%). De andere categorieën arbeidskaarten B zaten daarentegen lichtjes in de lift: van 6.160 in 2009 stegen ze naar 6.762 in 2010 (+10%).

In 2011 is er echter een revival binnen de verschillende arbeidskaarten B en zit haast elke categorie op hetzelfde of op een hoger aantal dan dat van 2009. Zo zien we bijvoorbeeld dat de hooggeschoolden opnieuw de kaap van 3.000 overstijgen of dat de Bulgaren en Roemenen samen haast 15.000 arbeidskaarten genereerden.

Figuur 3: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten B, Vlaams Gewest, 2003-2011



De lezing en interpretatie van zowel de globale cijfers, als van de cijfers opgesplitst per categorie (zie tabel 1) dient onmiddellijk sterk te worden genuanceerd.

Zo moet onder meer rekening worden gehouden met het volgende:

- het totale aantal toegekende arbeidskaarten B ligt steeds hoger dan het aantal individuele werknemers waarop ze betrekking hebben. Zowel de eerste aanvragen als de hernieuwingen worden opgenomen in de cijfers;
- één werknemer kan binnen hetzelfde jaar meerdere arbeidskaarten bekomen;
- een groot deel van afgeleverde arbeidskaarten (9.226 in 2011) heeft betrekking op tewerkstelling in seizoenarbeid. Deze vorm van tewerkstelling is per definitie beperkt in tijd. De meeste van deze werknemers keren dan ook na beëindiging van hun contract naar hun land van herkomst terug. In de fruitsector is dit zelfs zeer gebruikelijk. Ook in de uitzendsector zijn maandelijkse verlengingen van arbeidskaarten gebruikelijk;
- de tewerkstelling in seizoenarbeid wordt sinds 1 mei 2006 niet langer als een aparte categorie vermeld, maar mee opgenomen onder de globale categorie van de knelpuntberoepen.

Sommige categorieën waar zich in het afgelopen jaar interessante of relevante evoluties hebben voorgedaan, worden hierna verder in detail besproken.

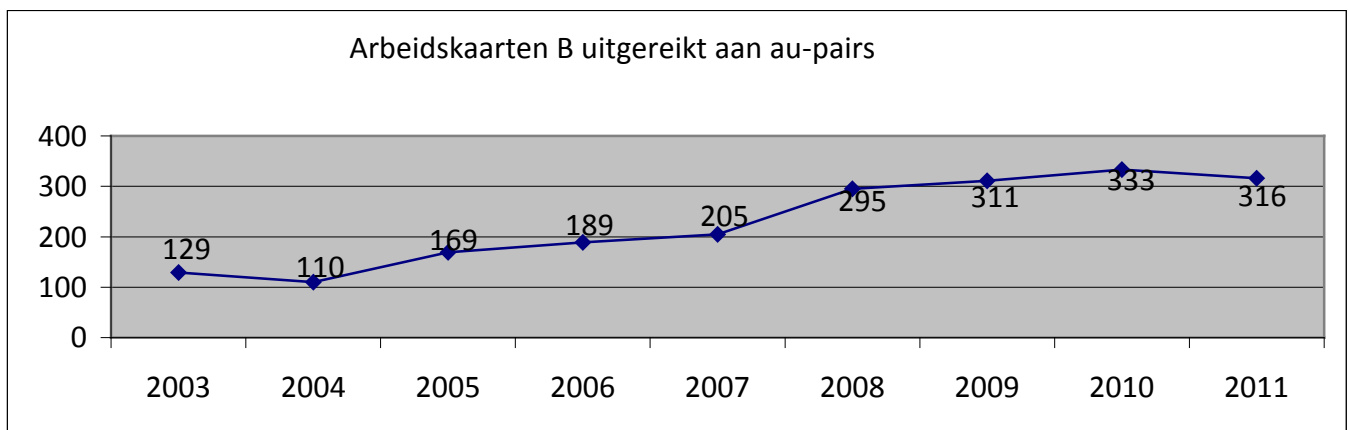
3.2 Au pair (art.9,14°)

De au pairs vormen een buitenbeentje in de regelgeving (art.9,14° van KB 9 juni 1999) op het gebied van tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Een au pair is een jongere die tijdelijk in een gastgezin wordt opgenomen waar hij kost en inwoning geniet in ruil voor lichte dagdagelijkse huishoudelijke taken, om zijn taalkennis te vervolmaken en zijn algemene ontwikkeling te verruimen.

De dienst migratie houdt al jaren een pleidooi voor de afschaffing van dit systeem. Het belangrijkste aspect zou de culturele vorming en de taalverrijking moeten zijn. De toegenomen commercialisering via internet en au pair bureaus allerhande wijst er echter op dat voor beide partijen “de lichte huishoudelijke taken” en “het maandelijks zakgeld” vaak de enige redenen zijn waarom voor dit statuut gekozen wordt. Er bestaan immers talloze beter georganiseerde uitwisselingsprogramma’s waarbinnen jongeren, los van enige vorm van tewerkstelling, hun culturele vorming en hun talenkennis kunnen verrijken. Misbruiken van het statuut zijn legio. Omdat de tewerkstelling van de au pairs zich bijna uitsluitend afspeelt in de privéwoning van het gastgezin, is controle door inspectiediensten eerder moeilijk.

Vaak is de au pair jongere een surrogaat voor kinderopvang en/of inwonende dienstbode: waar de bedoeling van het gastgezin er zou moeten in bestaan om betrokkene op te nemen en te laten participeren aan het gezinsleven, wordt de au pair jongere meestal gebruikt als middel om het gezinsleven mogelijk en eenvoudiger maken.

Figuur 4: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten B aan au pairs, Vlaams Gewest, 2003-2011



Sinds het begin van deze eeuw is er een opmerkelijke verschuiving op vlak van nationaliteiten. Einde de jaren negentig werd het overgrote deel van de arbeidskaarten voor au pairs nog toegekend aan enerzijds jongeren afkomstig uit de voormalige Oostbloklanden en anderzijds aan jongeren afkomstig uit de Filippijnen.

Sinds 2007 liggen de verhoudingen helemaal anders. Jongeren uit de in 2004 en 2007 tot de EU toegetroten landen vragen nog slechts een beperkt aantal arbeidskaarten als au pair aan. De soepelere toegang tot andere jobs op de Belgische arbeidsmarkt heeft hier ongetwijfeld mee te maken.

In 2008 werd iets minder dan één vierde aan Filippijnse jongeren toegekend (68 van de 295). Daarna komen de Oekraïense (35), de Peruaanse (29), de Indonesische (17) en de Russische (16).

In 2009 werd opnieuw een ruim kwart aan Filipijnse jongeren toegekend (86 van de 311). Daarna komen de Oekraïense (28), de Peruaanse (25), de Indonesische (21), de Braziliaanse (20) en de Russische (20).

In 2010 verminderde het aantal Filipijnse jongeren – toch bleven ze het populairst (76 van de 333). Dan volgen de Zuid-Afrikaanse (40), Oekraïense (33), Chinese (20), Russische (19) en Peruaanse (17).

In 2011 werd terug ruim één vierde van het aantal toegekende arbeidskaarten als au pair aan Filipijnse jongeren toegekend (83 van de 316). Daarna komen de Zuid-Afrikaanse (33), de Oekraïense (29), de Chinese (19) en de Peruaanse (18).

Het is duidelijk dat het au pair statuut blijvend in de lift zit. Ten opzichte van 2001 is het aantal au pairs verzesvoudigd (van 51 in 2001 naar 316 in 2011).

Gezien de ervaring uit het verleden kunnen er kritische vragen worden gesteld bij deze evolutie. Eventuele misbruiken van het statuut van au pair jongeren zullen dan ook in de toekomst een aandachtspunt blijven.

Tabel 9: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan au pairs volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Filipijnse	83	26,27%
Zuid-Afrikaanse	33	10,44%
Oekraïense	29	9,18%
Chinese	19	6,01%
Peruaanse	18	5,70%
Russische	15	4,75%
Moldavische	13	4,11%
Amerikaanse	11	3,48%
Indonesische	10	3,16%
Braziliaanse	10	3,16%
Colombiaanse	8	2,53%
Keniaanse	7	2,22%
<i>overige</i>	<i>60</i>	<i>18,99%</i>
totaal	316	100%

3.3 Gezinshereniging (art.9,16° en 17°)

3.3.1 Algemeen

Arbeidskaarten in het kader van gezinshereniging worden toegekend aan:

- personen die zich komen vestigen bij hun echtgenoot of ouders van wie het recht op verblijf beperkt is tot hun zelfstandige activiteit of hun activiteit in loondienst (bijvoorbeeld de echtgenote van een Roemeense vrachtwagenchauffeur kan werken als poetsvrouw binnen de context van de dienstencheques – art.9,16° van het KB 9 juni 1999)
- personen die zich komen vestigen bij hun echtgenoot of ouders die vrijgesteld zijn van het bezit van een arbeidskaart (bijvoorbeeld de echtgenote van de Liberiaanse consul – art.9,17° van het KB 9 juni 1999).

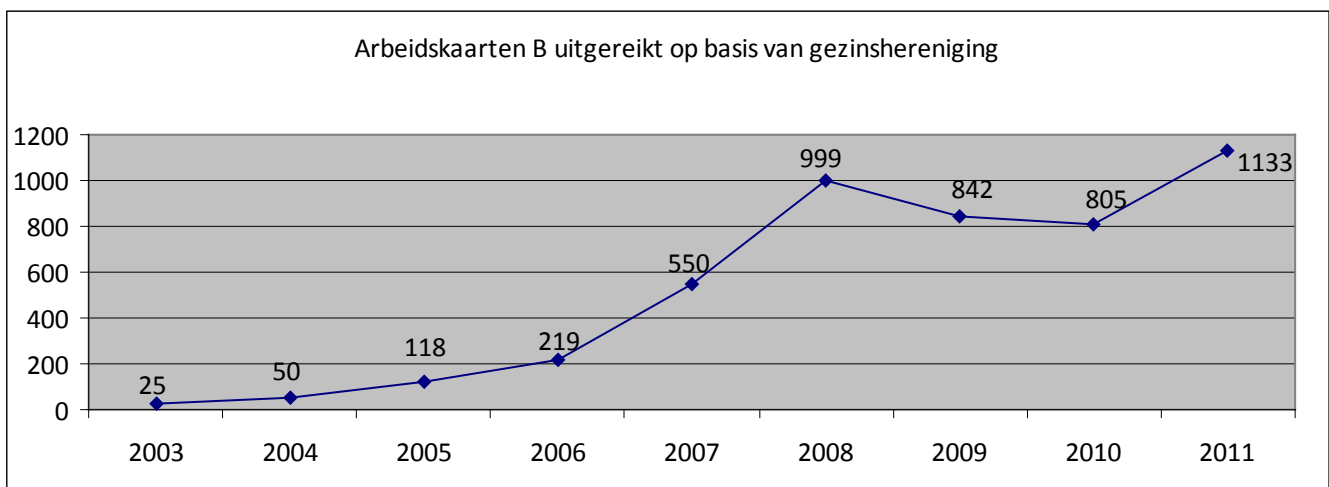
Het hoeft binnen dit kader niet te gaan om tewerkstellingen die het gemiddeld gewaarborgd minimum maandinkomen genereren. Het kan hier evenzeer gaan om beperkte deeltijdse tewerkstellingen. Het gewaarborgde minimum maandinkomen (1.415,24 euro bruto per maand – vanaf 1 mei 2011 geïndexeerd naar 1.443,54 euro bruto per maand) is daarentegen wel vereist bij de knelpuntberoepenregeling (gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen ofte GGMMI: artikel 34,6° van het KB van 9 juni 1999; knelpuntberoepenregeling: art.38 quater, §2 van het KB van 9 juni 1999).

Oorspronkelijk kwam deze regeling er voornamelijk op vraag van managers en hooggeschoolden die hun echtgenoot de kans wilden bieden een werkaanbod aan te nemen gedurende het verblijf in België.

Deze regeling is ook van toepassing op de echtgenoten van werknemers die tewerkgesteld worden in de zogenaamde knelpuntberoepen, een specifieke regeling voor de initieel tien nieuwe EU lidstaten, en zelfstandigen uit deze nieuwe lidstaten (tegenwoordig enkel nog Bulgarije en Roemenië).

Niettegenstaande er voor de nieuwe EU-toetreders binnen de overgangsmaatregelen een specifieke regeling werd uitgewerkt voor gezinshereniging (cfr art.38 quater, §2 van het KB van 9 juni 1999), wordt daar geen gebruik van gemaakt, omdat deze regeling veel minder gunstig is dan diegene die al bestond.

Figuur 5: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten B in het kader van gezinshereniging, Vlaams Gewest, 2003-2011



Gezien de exponentiële stijging van het aantal arbeidskaarten B dat in 2007 werd toegekend aan onderdanen uit nieuwe EU-lidstaten voor een tewerkstelling in een knelpuntberoep, is het niet meer dan logisch dat ook het aantal arbeidskaarten B dat op basis van gezinshereniging kan worden toegekend aan echtgenoten en kinderen van deze personen, verviervoudigd is (van 219 in 2006 over een eerste piek van 999 in 2008 tot 1133 in 2011). In absolute cijfers is dit aantal echter nog vrij beperkt: 1.133 arbeidskaarten op een totaal van 22.449 oftewel slechts 5%.

Hieruit kan worden afgeleid dat de meeste nieuwe EU-migranten aanvankelijk alleen naar Vlaanderen komen, en dat hun eventuele echtgenoten en kinderen zich pas later bij hen komen vestigen. Voor tewerkstelling in seizoenarbeid is het ook logisch dat deze werknemers na beëindiging van hun contract terugkeren naar hun land van herkomst.

Met de vrijstelling van de grootste groep van nieuwe EU-werknemers die beperkt tot onze arbeidsmarkt werden toegelaten – met name onderdanen uit Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slowakije, Slovenië en Tsjechië – kan men natuurlijk een sterke terugval verwachten van arbeidskaarten toegekend in het kader van gezinshereniging, aangezien ook de partners en/of de kinderen vrijgesteld werden. Dit is echter niet het geval: er is een terugval van 999 (in 2008) over 842 (in 2009) tot 805 (in 2010), maar deze terugval is niet vergelijkbaar met de sterke daling in de arbeidskaarten voor nieuwe EU-werknemers. Meer nog: in 2011 overstijgt het aantal arbeidskaarten de piek van 2008, tot aan een totaal van 1.133.

Als men dit vergelijkt met het aantal arbeidskaarten toegekend voor EU-onderdanen in knelpuntberoepen, ziet men dat het aantal gezinsherenigers bij Bulgaren en Roemenen hoger ligt dan toen de groep van EU-onderdanen uitgebreider was (Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slowakije, Slovenië en Tsjechië van 1 mei 2004 tot 30 april 2009 – Bulgarije en Roemenië van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013).

Tabel 10: Aantal toegekende arbeidskaarten B: vergelijking gezinsherenigers en EU-onderdanen in knelpuntberoep, Vlaams Gewest, 2006-2011

jaar	gezinsherenigers	EU-onderdanen in knelpuntberoep	verhouding
2006	219	8.742	2,51%
2007	550	25.243	2,18%
2008	999	32.522	3,07%
2009	842	15.121	5,57%
2010	805	11.194	7,19%
2011	1.133	14.661	7,73%

Opmerking: de tijdsperiode in deze tabel start in 2006 aangezien sinds dat jaar er voor het eerst arbeidskaarten voor EU-onderdanen in knelpuntberoep toegekend werden.

Tabel 11: Aantal toegekende arbeidskaarten B in het kader van gezinshereniging volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Roemeense	590	52,1%
Bulgaarse	443	39,1%
Turkse	12	1,1%
Marokkaanse	12	1,1%
Indische	12	1,1%
Russische	11	1,0%
Moldavische	7	0,6%
Zuid-Afrikaanse	4	0,4%
Oekraïense	4	0,4%
Israelische	4	0,4%
Canadese	4	0,4%
Braziliaanse	4	0,4%
<i>overige</i>	<i>26</i>	<i>2,3%</i>
totaal	1.133	100%

3.3.2 Gezinshereniging op basis van werk of een zelfstandige activiteit

Het betreft hier de arbeidsvergunningen en arbeidskaarten toegekend op basis van gezinshereniging met een loontrekkende of een zelfstandige (art. 9,16° van het KB 9 juni 1999).

Van het totaal aantal arbeidsvergunningen en -kaarten dat in 2011 werd toegekend aan gezinsherenigers in toepassing van art 9,16° en art 9, 17° (1.133), werd de overgrote meerderheid (1.112) toegekend binnen de context van art 9,16°.

Tabel 12: Aantal toegekende arbeidskaarten B in het kader van gezinshereniging volgens nationaliteit op basis van werk of een zelfstandige activiteit, Vlaams Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Roemeense	590	53,1%
Bulgaarse	440	39,6%
Indische	12	1,1%
Russische	10	0,9%
Turkse	7	0,6%
Moldavische	6	0,5%
Zuid-Afrikaanse	4	0,4%
Oekraïense	4	0,4%
Israelische	4	0,4%
Canadese	4	0,4%
Braziliaanse	4	0,4%
<i>overige</i>	27	2,4%
totaal	1.112	100%

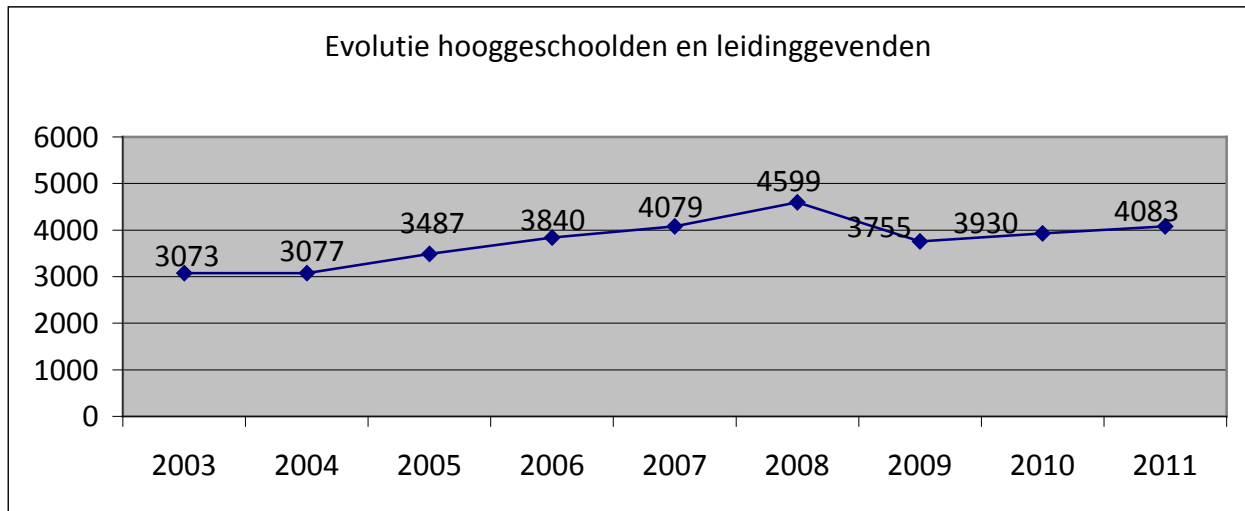
Uit deze cijfergegevens blijkt duidelijk dat het voornamelijk de echtgenote is van de werknemer (tewerkgesteld in een knelpuntberoep) of de zelfstandige uit de nieuwe EU-lidstaten die gebruik maakt van deze regeling. Tewerkstelling met een gewaarborgd minimum maandinkomen is geen vereiste, zodat deeltijdse tewerkstellingen binnen deze context legio zijn.

Veel van deze mensen worden tewerkgesteld in het – op vlak van sociale zekerheid en directe belastingen – gunstige stelsel van dienstencheques.

3.4 Hooggeschoolden en leidinggevenden

Afgezien van de nieuwe EU-onderdanen in knelpuntberoepen worden de meeste arbeidskaarten B toegekend aan de groep van hooggeschoolden en leidinggevenden.

Figuur 6: Evolutie toegekende arbeidskaarten B aan hooggeschoolden en leidinggevenden, Vlaams Gewest, 2003-2011



Het aantal arbeidskaarten binnen deze categorie was in de laatste tien jaar stelselmatig gestegen. In 2008 bereikte dit aantal een hoogtepunt met 4.599 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor hooggeschoold en leidinggevend personeel.

Echter in 2009 daalde dit aantal met twintig procent tot 3.755. In 2010 is dit aantal opnieuw licht gestegen tot 3.930 (+5%). Deze lichte stijging zet zich verder in 2011 tot 4.083 (+4%).

Deze cijfers dienen echter met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd te worden. De vele wijzigingen die aan de reglementering werden aangebracht, maken een correcte vergelijking van de cijfergegevens onmogelijk. Zo werden bijvoorbeeld verschillende categorieën toegevoegd aan buitenlandse werknemers die vrijgesteld zijn van arbeidskaarten (post doctorandi, onderzoekers in erkende onderzoeksinstellingen, kaderleden, ...). Bij deze vrijgestelden zijn er ongetwijfeld een aantal die voordien onder de categorie van de hooggeschoolden of leidinggevenden vielen.

Anderzijds worden bijvoorbeeld de aanvragen voor tewerkstelling van nieuwe EU-onderdanen als ingenieur of informaticus niet langer behandeld onder de categorie "hooggeschoolden", maar wel onder de categorie van de knelpuntberoepen.

De cijfers geven dus geen duidelijk beeld van de (al dan niet definitieve) migratie van deze werknemers naar Vlaanderen of België. Een groot gedeelte van deze werknemers is "gedetacheerd" wat wil zeggen dat ze na beëindiging van hun opdracht terugkeren naar hun land van herkomst. Daarnaast kan de verblijfssituatie wijzigen: de Dienst Vreemdelingenzaken kan beslissen om de beperking "tijdelijk verblijf" op het Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister na verloop van tijd (meestal na 3 tot 5 jaar tewerkstelling met arbeidskaart B) te schrappen of de betrokken persoon kan met een Belg in

het huwelijk treden. Vanaf dat ogenblik is men vrijgesteld van de verplichting tot het bekomen van een arbeidskaart.

Tabel 13: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan hooggeschoolden en leidinggevenden volgens al of niet gedetacheerd zijn, Vlaams Gewest, 2011

categorie	eerste aanvraag	hernieuwing	totaal
hooggeschoolde	521	851	1.372
hooggeschoolde detachering	961	731	1.692
leidinggevende	88	155	243
leidinggevende detachering	260	516	776
totaal	1.830	2.253	4.083

De stelselmatige groei van het aantal hooggeschoolden en leidinggevenden sinds 2004 (3.077) bereikte een hoogtepunt in 2008 (4.599). In 2009 was er een duidelijke terugval van dit aantal tot 3.755 (-20%). De wereldwijde economische crisis ligt waarschijnlijk aan de basis van het verlaagde aantal arbeidskaarten voor deze categorieën. Vanaf 2010 gaat het aantal arbeidskaarten terug in stijgende lijn tot heden 4.083.

De Dienst Arbeidsmigratie is van oordeel dat in de discussie rond het aantrekken van hooggeschoolden (als één van de antwoorden op de vergrijzing en het betaalbaar houden van onze sociale zekerheid), het onderscheid tussen de gedetacheerde werknemer en de werknemer die rechtstreeks in dienst komt van een Belgische entiteit mee in rekening moet worden gebracht bij het ontwikkelen van een grondige en toekomstgerichte visie inzake economische migratie .

Ook onderkent de Dienst Arbeidsmigratie ingevolge de wereldwijde financiële en de daaropvolgende economische crisis een nieuw fenomeen. Veel van de contracten met buitenlandse ondernemingen werden opgesteld op basis van de valuta van het herkomstland. De arbeidsovereenkomsten die evenwel de basis uitmaken van de aanvraag om een arbeidsvergunning en een arbeidskaart, werden uitgedrukt in euro. Er werd in die arbeidsovereenkomsten een minimumloon vooropgesteld voor de hooggeschoolde en de leidinggevende, respectievelijk ten bedrage van 36.604 euro (voor 2012 geïndexeerd tot 37.721 euro) en 61.071 euro (voor 2012 geïndexeerd tot 62.934 euro).

Door de hoge wisselkoersverschillen van deze valuta stelt er zich een probleem voor het nog kunnen respecteren van de aangegane verbintenissen.

Als men de jaarverslagen grondig analyseert kan men vaststellen dat steeds een hoger percentage van de hooggeschoolden en leidinggevenden, gedetacheerden zijn en dat deze problematiek derhalve legio is: zeker in de BRIC landen (Brazilië, Rusland, India en China) en in de nieuwe economische entiteiten zoals Zuid-Korea, Indonesië... zijn de wisselkoersverschillen sedert de financiële en economische crisis aanzienlijk toegenomen.

De aanvragen worden bij de Dienst Migratie ingediend op basis van een loon uitgedrukt in euro, maar in de arbeidsovereenkomsten zelf, die per definitie al langer zouden moeten bestaan, wordt het loon uitgedrukt in de valuta van het herkomstland.

Tabel 14: Verdeling arbeidskaarten B voor hooggeschoolden en leidinggevenden volgens nationaliteit, Vlaamse Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Indische	1.276	31,25%
Japanse	721	17,66%
Amerikaanse	409	10,02%
Chinese	259	6,34%
Turkse	216	5,29%
Russische	129	3,16%
Canadese	87	2,13%
Roemeense	77	1,89%
Braziliaanse	76	1,86%
Zuid-Koreaanse	70	1,71%
<i>overige</i>	<i>763</i>	<i>18,69%</i>
totaal	4.083	100%

Meer dan de helft van het totale aantal afgeleverde arbeidskaarten voor hooggeschoolden en leidinggevenden wordt toegekend aan Indiërs, Japanners en Amerikanen. Waar voorheen traditioneel de Japanners op de eerste plaats stonden kwam hierin een kentering. Sinds 2006 wordt de rangorde aangevoerd door de Indiërs voor de Japanners en de Amerikanen.

Opvallend binnen de top drie is de verhoudingsgewijs grotere stijging bij de Indiërs dan bij de Japanners. Dit heeft te maken met een grotere instroom van Indische informatici. Al even opvallend is de daling bij Amerikanen en Canadezen, vooral in de categorie van de leidinggevenden.

Ruim de helft van het totale aantal toegekende arbeidskaarten voor hooggeschoolden en leidinggevenden wordt in Vlaams Brabant uitgereikt (2.090 op 4.083). Dit heeft te maken met de aanwezigheid van heel wat multinationale bedrijven in de buurt van Brussel en Zaventem. Dat binnen sommige van deze bedrijven bepaalde nationaliteiten opvallend beter vertegenwoordigd zijn hangt meestal samen met de vestigingsplaats van de moedermaatschappij.

Een opsplitsing naar het loonniveau werd in dit verslag niet gemaakt om volgende redenen:

- meestal wordt het exacte loon niet opgegeven in de aanvraag. Men gaat wel formeel het engagement aan om meer te betalen dan het vereiste bedrag om als hooggeschoolde of leidinggevende aanvaard te worden;
- het opgegeven loon geeft geen beeld van de vergoeding die de werknemer bruto wenst te bekomen.

De onderhandelde vergoeding gaat in de meeste gevallen om het bedrag dat de betrokken werknemer netto wenst te bekomen, gekoppeld aan diverse voordelen in natura. Deze bestaan uit de klassieke fiscaal en RSZ-matige gunstige regelingen zoals de werkgeversbijdrage voor maaltijdcheques, groepsverzekering, firmawagen, commissielonen, belastbare bonussen, de eindejaarspremie, computerinfrastructuur thuis ...

- daarnaast maximaliseert men het netto toe te kennen bedrag door optimaal gebruik te maken van fiscale en RSZ-gerelateerde vrijstellingen voor buitenlandse kaderleden, meer bepaald de "Cost and Living Allowances".

Deze vrijgestelde bedragen worden samengesteld uit:

- levensduurtepremie (area cost allowance);
- huisvesting (housing allowance);
- ongelijke belastingdruk (tax equalisation);
- vorming- en schoolkosten voor schoolgaande kinderen (school allowance);
- éénmalige verhuis- en inrichtingskosten;
- kosten voor één jaarlijkse reis naar thuisland.

Het vrijgestelde bedrag mag de 11.250 euro niet overschrijden (voor coördinatiecentra is dit 30.000 euro).

Deze “Cost and Living Allowances” (de zogenaamde COLA) voor tijdelijke kaderleden worden niet meegerekend voor het bereiken van het minimumloon dat men als hooggeschoolde of leidinggevende dient te genieten (respectievelijk 36.604 en 61.071 euro in 2011), maar behoort wel tot het totaalpakket dat de werknemer bekomt tijdens diens tewerkstelling in België. Het betreft hier in principe de compensatie van de meerkost die het tijdelijke verblijf in België als buitenlands kaderlid veroorzaakt.

3.5 Onderdanen uit de nieuwe EU-lidstaten

3.5.1 Algemeen

Op 1 mei 2004 traden tien staten toe tot de Europese Unie: Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Estland, Letland en Litouwen, Malta en Cyprus. Voor Malta en Cyprus werden de grenzen op het gebied van tewerkstelling (als zelfstandige en als loontrekkende) onmiddellijk volledig opengesteld.

Op 1 januari 2007 traden Bulgarije en Roemenië toe tot de Europese Unie.

De bestaande EU-lidstaten kregen op basis van de toetredingsakten voor de nieuwe EU-lidstaten de mogelijkheid om in een overgangsfase de vrije toegang tot hun arbeidsmarkt voor onderdanen van de nieuwe toetredende landen geheel of gedeeltelijk te beperken. België heeft tot op heden van deze mogelijkheden gebruik gemaakt. Omdat bepaalde tekorten op de Belgische arbeidsmarkt werden vastgesteld besliste de regering om vanaf 30 april 2006 de toekenning van arbeidskaarten voor werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten te versoepelen voor een aantal specifieke beroepen, de zogenaamde knelpuntberoepen. In Vlaanderen worden op deze basis voor 112 beroepen op basis van een eenvoudig en summier aanvraagdossier binnen de 5 werkdagen arbeidsvergunningen en arbeidskaarten afgeleverd. Het betreft tewerkstellingen die een loon genereren dat minimaal het gewaarborgde maandinkomen (CAO 43) dient te bereiken. Daarenboven wordt een minimale arbeidstermijn van één maand gevraagd, op basis van diezelfde bepaling op het gebied van gewaarborgd maandinkomen.

In Vlaanderen komen alle beroepen uit het Paritair Comité 145 in aanmerking voor de knelpuntberoepenregeling. De sector seizoen- en gelegenhedswerk is de grootste gebruiker van deze mogelijkheid. In de andere gewesten behoren beroepen uit Paritair Comité 145 niet tot de knelpuntberoepen waarvoor een versoepelde regeling geldt.

De overgangsbepalingen voor Esten, Hongaren, Letten, Litouwers, Slovenen, Slowaken, Tsjechen en Polen eindigden op 30 april 2009. Op 28 december 2011 verscheen in het Belgisch Staatsblad een Koninklijk Besluit waarbij de overgangsbepalingen met betrekking tot de tewerkstelling voor onderdanen uit Bulgarije en Roemenië (voor een tweede maal) worden verlengd tot 31 december 2013.

Van de 21.485 arbeidskaarten B die in 2009 werden toegekend, werden 15.121 toelatingen verstrekt aan 'nieuwe EU-onderdanen' voor knelpuntberoepen. Deze werden toegekend aan 12.988 werknemers en dit op basis van aanvragen door 2.702 werkgevers. Het betreft 6.126 eerste aanvragen en 8.995 hernieuwingen.

Van de 18.188 arbeidskaarten B die in 2010 werden toegekend, werden 11.194 toelatingen verstrekt aan 'nieuwe EU-onderdanen' voor knelpuntberoepen. Deze werden toegekend aan 9.387 werknemers en dit op basis van aanvragen door 1.701 werkgevers. Het betreft 4.990 eerste aanvragen en 6.204 hernieuwingen.

Van de 22.449 arbeidskaarten B die in 2011 werden toegekend, werden 14.661 toelatingen verstrekt voor knelpuntberoepen. Deze werden toegekend aan 11.940 werknemers en dit op basis van aanvragen door 2.141 werkgevers. Het betreft 6.123 eerste aanvragen en 8.538 hernieuwingen.

Tabel 15: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen, Vlaams Gewest, 2006-2011

Knelpuntberoep	2006	2007	2008	2009	2010	2011
algemene directie	1	19	21	9	4	8
apothekersassistent	0	0	0	4	2	3
bakkers	30	82	152	88	45	55
bankwerkers	11	42	80	19	3	13
vlees- en visbewerkers	148	728	1.152	849	621	719
behandelaar van voedingswaren	44	303	871	429	291	471
bekister, stellingbouwer, wegenwerker	145	750	878	379	277	520
boekhouders	6	27	39	10	6	10
bouwplaatsmachinisten	4	9	26	9	2	
dakdekkers	65	276	234	161	64	97
drukkers	0	41	73	16	5	7
elektriciens en elektromechaniciens	32	185	111	32	29	142
gespecialiseerde informatici	5	16	33	28	23	44
glaswerkers	4	19	21	5	3	16
ingenieurs	8	61	81	97	49	48
installateur sanitair en centrale verwarming	44	151	168	71	21	48
instellers bedieners van werktuigmachines	22	236	569	133	48	172
isolateurs	9	44	70	8	7	1
kraanmannen	0	0	5	0	2	7
land-en tuinbouw: andere	126	983	1.730	1.118	1.975	3.938
land-en tuinbouw: seizoenarbeid	6.831	16.426	19.836	9.500	6.179	6.303
lassers	145	792	1.241	318	153	289
matroos	60	183	224	98	40	24
metselaars en vloerders	404	1.254	1.195	372	190	328
monteerders	26	175	368	87	42	79
natuursteenbewerker	27	87	102	32	28	16
patroonmaker - stiksters	5	62	204	64	34	67
productieverantwoordelijke	8	115	43	12	15	14
stukadoors	149	480	435	161	87	81
technici	90	562	948	306	136	140
tekenaars	2	7	7	1	7	16
timmermannen en schrijnwerkers	172	602	822	259	93	155
verkoop- en marketingverantwoordelijken	19	27	59	31	5	17
verplegend en verzorgend personeel	9	49	71	72	101	173
bus- en vrachtwagenchauffeurs	86	429	632	340	367	552
wevers	5	17	21	3	1	2
andere *	--	--	--	--	239	86
TOTAAL	8.742	25.239	32.522	15.121	11.194	14.661

* *andere*: arbeidskaart in knelpuntberoep toegekend, maar eigenlijke functie is niet toe te wijzen aan één van de 112 knelpuntberoepen.

Opmerking: de tijdsperiode in deze tabel start in 2006 aangezien sinds dat jaar er voor het eerst arbeidskaarten voor EU-onderdanen in knelpuntberoep toegekend werden.

Van 1 mei tot en met 31 december 2006 werden 8.742 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit de acht nieuwe lidstaten (Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië).

In 2007 werden dit reeds 25.239 arbeidskaarten B voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit diezelfde acht lidstaten én uit de twee nieuwe lidstaten die op 1 januari 2007 toetraden (Roemenië en Bulgarije). Van de 25.239 toelatingen werden er 17.409 toelatingen verstrekt voor de tuinbouwsector, waarvan 16.426 binnen de context van seizoen- en gelegenhedswerk in de tuinbouwsector (65-dagenregeling), en 983 andere tewerkstellingen in de tuinbouwsector.

In 2008 werden 32.522 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit diezelfde tien landen. Van de 35.522 toelatingen werden er 21.566 toelatingen verstrekt voor de tuinbouwsector, waarvan 19.836 binnen de context van seizoen- en gelegenhedswerk (65-dagenregeling), en 1.730 andere tewerkstellingen binnen de tuinbouwsector.

In 2009 werden 15.121 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit de tien nieuwe lidstaten. Let hierbij op: op 1 mei 2009 vervielen de overgangsmaatregelen voor de eerste acht nieuwkomers (Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië) en werden er vanaf dan enkel nog arbeidskaart B in knelpuntberoep toegekend aan Bulgaren en Roemenen.

Van de 15.121 toelatingen werden er 10.618 verstrekt voor de tuinbouwsector, waarvan 9.500 voor seizoen- en gelegenhedswerk.

In 2010 werden 11.194 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten uit de laatste twee toegetroeden lidstaten, zijnde Bulgarije en Roemenië.

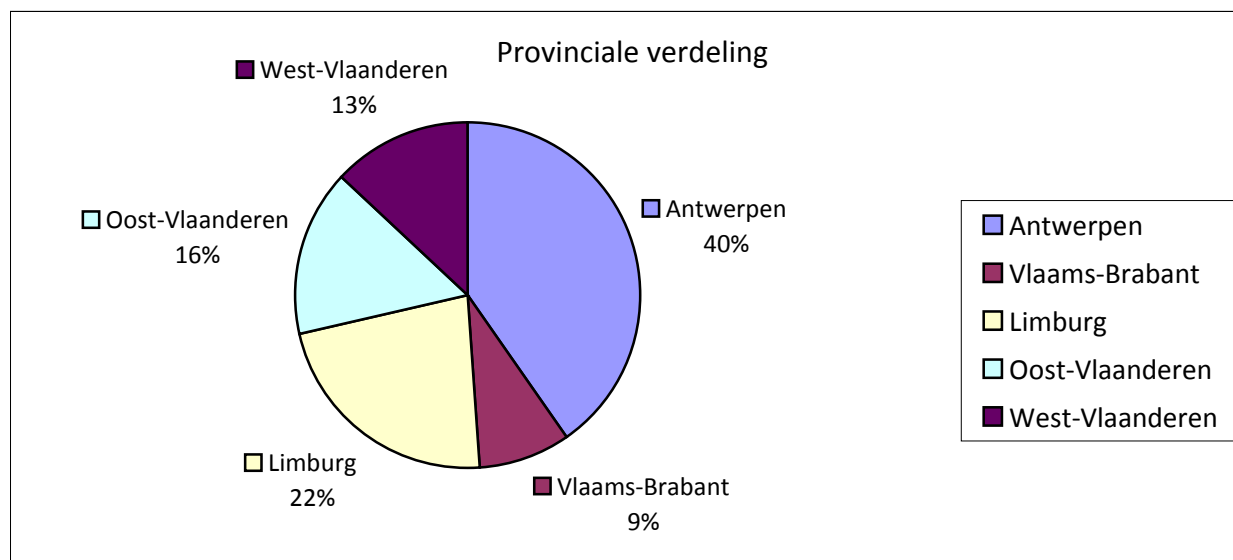
Van de 11.194 toelatingen werden er 8.154 verstrekt voor de tuinbouwsector, waarvan 6.179 voor seizoen- en gelegenhedswerk.

In 2011 werden 14.661 arbeidskaarten B afgeleverd voor tewerkstellingen in knelpuntberoepen aan arbeidskrachten enkel uit Bulgarije en Roemenië.

Van de 14.661 toelatingen werden er 10.241 verstrekt voor de tuinbouwsector, waarvan 6.303 voor seizoen- en gelegenhedswerk.

3.5.2 Provinciale spreiding van de toelatingen voor knelpuntberoepen.

Figuur 7: Provinciale spreiding van het aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen, Vlaams Gewest, 2011



Ook deze spreiding is in grote mate gerelateerd aan tewerkstellingen binnen de context van seizoen- en gelegenheidswerk, waarbij voor 2011 in Antwerpen de meeste aanvragers situeren – daar waar voorheen (2008) Limburg dit was.

Tabel 16: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen volgens nationaliteit en provincie, Vlaams Gewest, 2011

provincie	nationaliteit	aantal
Antwerpen	Roemeense	5.608
	Bulgaarse	292
provincietotaal		5.900
Limburg	Roemeense	1.423
	Bulgaarse	1.873
provincietotaal		3.296
Oost-Vlaanderen	Roemeense	831
	Bulgaarse	1.460
provincietotaal		2.291
Vlaams-Brabant	Roemeense	1.126
	Bulgaarse	141
provincietotaal		1.267
West-Vlaanderen	Roemeense	1.507
	Bulgaarse	400
provincietotaal		1.907
totaal Vlaanderen		14.661

3.5.3 Knelpuntberoep via seizoenarbeid

Tabel 17: Aantal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in knelpuntberoepen seizoen- en gelegenheidswerk per provincie, Vlaams Gewest, 2011

provincie	eerste aanvraag	hernieuwing	totaal
Antwerpen	691	760	1.451
Limburg	1.633	1.300	2.933
Oost-Vlaanderen	332	362	694
Vlaams-Brabant	324	395	719
West-Vlaanderen	224	282	506
Vlaanderen	3.204	3.099	6.303

Eerste aanvragen zijn werknemers die een eerste maal een arbeidskaart bekomen.

Hernieuwingen zijn arbeidskaarten toegekend aan werknemers die vorig of huidig jaar al een arbeidskaart B bekomen hebben.

Het betreft hier werknemers die tijdelijk naar België komen, en eventueel datzelfde of het volgende jaar bij eenzelfde of een andere werkgever terugkeren.

De zogenaamde 65-dagenregeling voor seizoen- en gelegenheidswerk (Paritair Comité 145) bestaat erin dat één werknemer op jaarbasis 65 arbeidsdagen (uitzondering: voor de witloofteelt 100 arbeidsdagen) bij één of meerdere werkgevers tewerkgesteld kan worden binnen een gunstige regeling op het gebied van fiscaliteit en sociale zekerheid.

Veel van deze werknemers komen in het voorjaar voor het plukken van zacht fruit (aardbeien), om dan in het najaar terug te keren voor de pluk van het hard fruit (appelen en peren).

De Dienst Arbeidsmigratie heeft in het verleden meermaals gewezen op een gevaar voor verdringing van vaste werknemers door (drie) gelegenheidswerkers.

In tegenstelling tot andere sectoren wordt bij seizoen en gelegenheidswerk minder gebruik gemaakt van detachering en tewerkstelling op basis van zelfstandigheid. Hiervoor bestaat een logische en vrij eenvoudige verklaring.

Vanaf respectievelijk 1 mei 2004 (voor de 8 staten) en 1 januari 2007 (voor Bulgarije en Roemenië) is het vrij verkeer van diensten volledig van toepassing voor alle nieuw toegetreden lidstaten, zodat voor zuivere dienstverleningscontracten geen arbeidsvergunning en arbeidskaart meer nodig is voor onderdanen van deze lidstaten. Dit vrij verkeer van diensten geldt zowel voor detachering van werknemers als voor de zelfstandigen.

De regeling is gebaseerd op de detacheringrichtlijn 96/71 van de EU, omgezet naar Belgisch recht bij wet van 2 maart 2003. Dit houdt in dat de harde kern van sociale beschermingsmaatregelen, waaronder loon- en arbeidsvoorwaarden, van het werkland (en niet van het land van herkomst) dienen gerespecteerd te worden.

Dienstverleners moeten de CAO van hun sector respecteren, en kunnen om die reden geen gebruik maken van de gunstige fiscale en RSZ-regeling, zodat per definitie het werken met dienstverleners

duurder wordt dan een tewerkstelling door de werkgever zelf, of via een erkend interim-kantoor (dat sinds 2007 ook gebruik kan maken van de gunstige regeling).

Daarenboven werd er al sinds 2003 als aanvulling op de sectorconvenant voor de groene sectoren een regeling uitgewerkt die de toekenning van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor seizoen- en gelegenhedswerk in de tuinbouw op individuele basis mogelijk maakte voor werkgevers die aantoonde dat zij bereid waren om actief mee te werken aan de plaatsing van hier beschikbare autochtone en allochtone werkzoekenden.

Sinds 1 mei 2006 werd deze regeling vervangen door de zogenaamde knelpuntberoepenregeling. Alle beroepen die behoren tot Paritair Comité 145 (tuinbouw) zijn als knelpuntberoep erkend.

Het is evident dat deze sector gebruik maakt van het stelsel van arbeidskaarten: men kent reeds een versoepelde regeling sinds 2003 en daarenboven kan het vrij dienstenverkeer onmogelijk een loonkostenbesparing met zich meebrengen, gezien de zeer gunstige RSZ regeling en dito fiscale stimuli die aan de sector binnen het kader van de 65-dagenregeling toegekend werden.

Een opvallende trend is de sterke stijging in het aantal arbeidskaarten B in de tuinbouwsector buiten het seizoen- en gelegenhedswerk. Als men dit aantal arbeidskaarten in verhouding plaatst ten opzichte van het aantal arbeidskaarten B voor uitsluitend seizoen- en gelegenhedswerk, ziet men een opvallende groei van de eerste categorie.

Blijkbaar worden Bulgaren en Roemenen nu niet enkel voor het seizoen- en gelegenhedswerk aangeworven in de tuinbouwsector, maar worden ze nu veel vaker aangeworven met 'volwaardige' arbeidsovereenkomsten (bepaalde of onbepaalde duur).

Tabel 18: Verhouding van antal toegekende arbeidskaarten B aan onderdanen nieuwe EU-lidstaten voor tewerkstelling in tuinbouwsector, Vlaams Gewest, 2006-2011

knelpuntberoep	2006	2007	2008	2009	2010	2011
land- en tuinbouw	126	983	1.730	1.118	1.975	3.938
seizoen- en gelegenhedswerk	6.831	16.426	19.836	9.500	6.179	6.303
<i>onderlinge verhouding</i>	<i>1,84%</i>	<i>5,98%</i>	<i>8,72%</i>	<i>11,77%</i>	<i>31,96%</i>	<i>62,48%</i>

3.6 Langdurig ingezetenen

Op 29 december 2008 verscheen het Koninklijk Besluit dat voorziet in een gedeeltelijke omzetting van de EG Richtlijn 2003/109/EG met betrekking tot de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen (= niet-EER-lidstaten).

Het betreft hier de zogenaamde “derdelanders” (onderdanen die dus niet de nationaliteit hebben van één van de landen van de Europese Economische Ruimte) die omwille van hun langdurig verblijf in één bepaalde lidstaat, de specifieke status van langdurig ingezetene in die staat hebben verkregen.

De langdurig ingezetenen komen naar analogie van de nieuwe EU-onderdanen enkel in aanmerking voor tewerkstelling in de knelpuntberoepen. Van zodra de overgangsmaatregelen voor nieuwe EU-burgers worden opgeheven, vervalt voor de langdurig ingezetenen deze beperking tot de tewerkstelling in een knelpuntberoep. Zij zullen dan onmiddellijk voor om het even welk beroep in loondienst een arbeidsvergunning en arbeidskaart B kunnen bekomen wanneer er door een werkgever een aanvraag zal worden ingediend.

Van deze nieuwe categorie van arbeidskaart B werden er 136 arbeidskaarten in 2009 uitgereikt – dit in tegenstelling tot de grote belangstelling voor deze categorie. Dit aantal groeide in 2010 aan tot 243 arbeidskaarten (145 eerste aanvragen en 98 hernieuwingen). Een jaar later is hun aantal reeds gestegen naar 358 arbeidskaarten (185 eerste aanvragen en 173 hernieuwingen).

Tabel 19: Verdeling toegekende arbeidskaarten B voor langdurig ingezetenen volgens nationaliteit, Vlaamse Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Marokkaanse	190	53,07%
Indische	45	12,57%
Pakistaanse	23	6,42%
Ghanese	14	3,91%
Turkse	12	3,35%
Nigeriaanse	10	2,79%
Tunesische	9	2,51%
Guiaanse	5	1,40%
Nigerese	4	1,12%
Kosovaarse	4	1,12%
Beninse	4	1,12%
<i>rest</i>	<i>38</i>	<i>10,61%</i>
	358	100%

Ondanks de grote belangstelling (o.a. te merken aan informatievragen per telefoon en in de klantenkantoren) werden er in de eerste drie jaren een relatief laag aantal arbeidskaarten B uitgereikt in deze categorie (136, 243 en 358), onder andere doordat vele aanvragen negatief werden beoordeeld.

Het weigeren kwam enerzijds wegens het feit dat al te vaak een tewerkstelling buiten de knelpuntberoepen voorgedragen werd en anderzijds dat het vereiste verblijfsstatuut van langdurig ingezetene vaak niet te bewijzen was door de betrokkene.

3.7 Regularisatie 'duurzame lokale verankering'

3.7.1 Situering

De wet van 15 december 1980 houdende de binnenkomst, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen op en van het grondgebied, wijst in artikel 9bis op de discretionaire bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken om vreemdelingen die onregelmatig in België verblijven toch een verblijf toe te kennen op basis van humanitaire redenen. Het komt de minister en zijn administratie toe deze "humanitaire redenen" in te vullen.

Met de instructie van 19 juli 2009 die door de federale regering werd opgesteld, werd dit begrip expliciet ingevuld met het oog op een regularisatiecampagne die ondermeer tijdens de periode van 15 september 2009 tot en met 15 december 2009 de kans bood aan illegalen om hun verblijf te legaliseren op basis van duurzame lokale verankering. Deze instructie werd midden december 2009 vernietigd door de Raad van State. Toch werd de inhoudelijke toepassing in het kader van artikel 9bis (discretionaire bevoegdheid van de Minister van Binnenlandse zaken) van de verblijfwetgeving gehandhaafd, in samenspraak met de bepalingen in het KB van 7 oktober 2009.

Volgens deze nieuwe aanpak van de Federale overheid inzake regularisaties komt het aan de ambtenaren van dienst vreemdelingenzaken toe om de aanvragen die in het kader van deze campagne werden ingediend, te behandelen. Tot nu toe leidde het voldoen aan bepaalde voorwaarden tot de toekenning van een verblijf van onbepaalde duur. Bijgevolg kregen deze personen vrije toegang tot de arbeidsmarkt. Voor de eerste keer echter, werd de mogelijkheid voorzien het verblijf te regulariseren op basis van duurzame lokale verankering door middel van werk.

De regeling tot uitreiking van een arbeidskaart B aan deze kandidaat-geregulariseerden werd opgenomen in het KB van 7 oktober 2009. Het betrof de personen die:

- ten minste sedert 31 maart 2007 ononderbroken in België verbleven;
- tussen 15 september 2009 en 15 december 2009 een regularisatieaanvraag indienden of hun reeds bestaande aanvraag van de nodige bijkomende stukken voorzagen;
- aantoonde duurzaam lokaal verankerd te zijn;
- beschikken over het document dat de Dienst Vreemdelingenzaken aangetekend verstuurt aan de buitenlandse onderdaan, waarbij gesteld wordt dat hij tot verblijf zal worden gemachtigd op voorwaarde van de toekenning van een arbeidskaart B;
- voldoen aan alle voorwaarden om een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister te bekomen voor de duur van één jaar op voorwaarde dat hij een arbeidskaart B voorlegt afgeleverd door de bevoegde gefedereerde overheid;
- één of meerdere arbeidsovereenkomsten voorleggen die (samen) een loon opbrengen dat minstens gelijk is aan het gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen zoals bepaald in de intersectorale collectieve arbeidsovereenkomst nr. 43 ter van 2 mei 1988, wat neerkomt op 1.387,49 euro per maand (1.415,24 euro sinds oktober 2010, 1.443, 54 euro sinds mei 2011 en 1.472,40 sinds februari 2012).

Om in aanmerking te worden genomen, dient de aanvraag tot arbeidsvergunning door de werkgever te worden ingediend binnen de drie maanden na datum van verzending van het aangetekend schrijven door de Dienst Vreemdelingenzaken.

Vreemdelingen die in dit kader in het bezit komen van een arbeidskaart, worden gedurende drie jaar lang opgevolgd om na te gaan of men nog steeds aan de voorwaarden van het toegekende statuut van voorlopig geregulariseerde beantwoord.

De vreemdelingen die op basis van werk een gemachtigd en geregulariseerd tijdelijk verblijf van 1 jaar bekomen, kunnen bijgevolg pas na 2 verlengingen van 1 jaar, een onbeperkt verblijfsrecht verkrijgen. Concreet zullen diegenen die in 2010 een gemachtigd en geregulariseerd tijdelijk verblijf bekomen in 2013 definitief geregulariseerd zijn.

3.7.2 Procedure

Opmerking vooraf: volgend stappenplan is integraal onderdeel van het afsprakenkader tussen alle betrokken diensten en werd vastgelegd in het Managementcomité van het beleidsdomein op 25 september 2009 en op 30 oktober 2009, het werd bekrachtigd op de Beleidsraad Werk.

De procedure is tevens medegedeeld aan de leden van de Vlaamse Regering door de bevoegde Vlaamse Minister voor Werk (VR 2009 1109 med.0390).

STAP 1 Indienen van regularisatieaanvraag (vreemdeling)

De vreemdeling diende, conform de daartoe voorziene procedure, tussen 15 september 2009 en 15 december 2009 bij zijn gemeente een aanvraag tot regularisatie van zijn verblijf in.

STAP 2 Initiële administratieve verwerking (gemeente)

De gemeente doet enkele administratieve controles (o.a. een woonstcontrole) en stuurt het dossier dan door aan de Dienst Vreemdelingenzaken te Brussel (DVZ).

STAP 3 Inhoudelijke administratieve verwerking (DVZ)

De Dienst Vreemdelingenzaken onderzoekt de feitelijke elementen van het dossier.

Als de DVZ tot het besluit komt dat er voldoende elementen voor een regularisatie aanwezig zijn indien de betrokkene ook een arbeidskaart B bekomen kan, dan zal DVZ aan de betrokken vreemdeling aangetekend een brief sturen waarin bevestigd wordt dat:

- hij ten minste sedert 31 maart 2007 ononderbroken in België verblijft;
- hij tussen 15 september 2009 en 15 december 2009 een conforme regularisatieaanvraag heeft ingediend;
- hij duurzaam lokaal verankerd is;
- hij aan alle voorwaarden voldoet om een machtiging tot verblijf te bekomen, wanneer hij een arbeidskaart B kan voorleggen.

De Arbeidsmigratiedienst ontvangt van DVZ een kopie van de aangetekende brief. De Arbeidsmigratiedienst is dus op de hoogte van potentiële werknemers waarvoor een arbeidskaart aangevraagd kan worden, opdat het verblijf geregulariseerd kan worden.

STAP 4 Vorbereiden van aanvraag arbeidskaart (vreemdeling)

De vreemdeling overhandigt een kopie van deze aangetekende brief aan zijn kandidaat-werkgever en verzoekt hem om bij de bevoegde Arbeidsmigratiedienst een aanvraagdossier in te dienen tot het bekomen van een arbeidsvergunning en een arbeidskaart B.

STAP 5 Aanvragen van arbeidskaart (werkgever)

De kandidaat-werkgever bezorgt aan de bevoegde Arbeidsmigratiedienst een aanvraagdossier bestaande uit:

- een volledig ingevuld en specifiek voor deze procedure bestemd type -aanvraagformulier;
- een of meerdere volledig ingevulde en specifiek voor deze procedure bestemde typearbeidsovereenkomsten; en dit voor een tewerkstellingsduur hetzij voor bepaalde duur van minstens één jaar, hetzij voor onbepaalde duur. Ongeacht het arbeidsregime moet deze arbeidsovereenkomst (of desgevallend de overeenkomsten samen) een loon opbrengen dat minstens gelijk is aan het gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen zoals bepaald in de intersectorale collectieve arbeidsovereenkomst nr. 43 van 2 mei 1988 algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 29 juli 1988 – op 15 september 2009 was dit 1.387,49 euro bruto op maandbasis voor 21-jarigen (94% van dit bedrag voor 20-jarigen, 88% van dit bedrag voor 19-jarigen, 82% van dit bedrag voor 18-jarigen – dit werd verhoogd tot 1.415,24 euro sinds oktober 2010, 1.443,54 euro sinds mei 2011 en 1.472,40 euro sinds februari 2012). ;
- een kopie van de onder de stap 3 vermelde aangetekende brief welke door DVZ werd verstuurd naar de kandidaat-werknemer;

Het is de werkgever zelf die verantwoordelijk is voor de indiening van het dossier. Hij kan het dossier hetzij opsturen via de post hetzij persoonlijk komen afgeven op de bevoegde Arbeidsmigratiedienst.

STAP 6 Verwerking aanvraag van arbeidskaart (Arbeidsmigratiedienst)

Hier start de rol van de Dienst Arbeidsmigratie en Uitzendkantoren van het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie. We hebben het hier dan over de effectieve administratieve behandeling van een aanvraagdossier. De rol van de Arbeidsmigratiedienst start natuurlijk eerder als informatieverstrekker over de procedure.

De bevoegde Arbeidsmigratiedienst onderzoekt in hoeverre de aanvraag ontvankelijk is, met name of alle vereiste documenten aanwezig en volledig ingevuld zijn. Bij onvolledigheid wordt de werkgever gecontacteerd (per e-mail, telefoon of brief) om te verzoeken de ontbrekende zaken aan te vullen.

Belangrijk hierbij is de termijn van drie maanden zoals het gestipuleerd wordt in artikel 2, punt 2, paragraaf 2 (KB 7 oktober 2009): “om ontvankelijk te zijn dient de aanvraag om arbeidsvergunning bij de bevoegde gewestelijke dienst ingediend worden binnen de drie maanden na datum van verzending van het aangetekend schrijven door de Dienst Vreemdelingenzaken”. Het overschrijden van de termijn van drie maanden is voldoende om de aanvraag onontvankelijk te verklaren.

Een onontvankelijke aanvraag wordt geweigerd door de Arbeidsmigratiedienst.

Bij een ontvankelijke aanvraag start de bevoegde Arbeidsmigratiedienst een onderzoek naar de zogeheten fiabiliteit van de werkgever. Dit betekent dat er wordt nagegaan of er in hoofde van de werkgever geen negatieve elementen gekend zijn die een weigeringsbeslissing zouden noodzakelijk maken. Hiervoor doet de Arbeidsmigratiedienst waar mogelijk beroep op Digiflow¹.

Door middel van digitale toegang tot de databank kan de Arbeidsmigratiedienst de fiabiliteit van een kandidaat-werkgever onderzoeken. Vier zaken worden per bedrijf opgezocht:

- financiële gegevens uit de jaarrekening(en) via Nationale Bank van België;
- attest van BTW-belastingplichtige via de FOD Financiën;
- attest van niet-faillissement of soortgelijke toestanden via de Kruispuntbank van Ondernemingen;
- attest van betalingen sociale lasten via Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

De Arbeidsmigratiedienst kan beroep doen op de Afdeling Inspectie Werk en Sociale Economie (IWSE) van het Departement Werk en Sociale Economie en dit in volgende gevallen:

- bij het ontbreken van noodzakelijke informatie (RSZ, BTW, jaarrekening...) om uitspraak te kunnen doen inzake de fiabiliteit;
- bij het vaststellen van bepaalde negatieve indicaties met betrekking tot de fiabiliteit van de werkgever en/of de werknemer (bijvoorbeeld: financiële haalbaarheid van de tewerkstelling).

Bij ontstentenis van negatieve elementen of na een inspectieonderzoek met gunstig inspectieadvies, vraagt de Arbeidsmigratiedienst aan de VDAB of er negatieve indicaties zijn met betrekking tot de werkgever en/of de echtheid van betrekking.

VDAB doet een doorlichting van haar digitale gegevens op basis van een periodieke opgave van de werkgeversgegevens door de Arbeidsmigratiedienst. Zodoende worden er eventueel VDAB-gegevens omtrent de werkgevers bekend – met name of er acties zijn ondernomen door VDAB en/of de werkgever (vacatures, bemiddeling, gesprekken, opleidingen...).

Indien VDAB geen negatieve indicaties met betrekking tot de werkgever en/of de echtheid van betrekking aan de Arbeidsmigratiedienst bekendmaakt, kan de aanvraag beoordeeld worden.

STAP 7 Beslissing arbeidskaart of weigering (Arbeidsmigratiedienst)

ONDERZOEK POSITIEF

Wanneer het resultaat van het onderzoek door de Arbeidsmigratiedienst positief is, wordt het dossier voorgelegd aan de Leidend Ambtenaar van het Subsidieagentschap, die in delegatie van de Minister de arbeidskaart en –vergunning zal toekennen.

De arbeidsvergunning en een arbeidskaart B wordt afgeleverd voor een geldigheidsduur van 12 maanden (waarbij de begindatum ten vroegste de datum van beslissing kan zijn).

De arbeidsvergunning wordt naar de werkgever gestuurd en de arbeidskaart wordt naar de gemeente van de woonplaats van de werknemer gestuurd.

Gelijktijdig wordt de Dienst Vreemdelingenzaken in kennis gesteld van deze beslissing.

¹ Via deze webapplicatie krijgt de Arbeidsmigratiedienst inzage in gegevens van de Nationale Bank van België, FOD Financiën-BTW, Kruispuntbank van Ondernemingen en Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

ONDERZOEK NEGATIEF

Wanneer het resultaat van het onderzoek negatief is dan wordt de aanvraag onmiddellijk geweigerd door de Arbeidsmigratiedienst.

Weigeringsbeslissingen worden uitsluitend aan de werkgever gestuurd. De werknemer voldoet immers niet aan de voorwaarden om een conform beroep in te stellen in toepassing van artikel 9 van de wet.

De Dienst Vreemdelingenzaken en de inspectiediensten worden gelijktijdig van deze weigeringsbeslissing in kennis gesteld.

STAP 8 Uitreiken verblijfsvergunning (DVZ en gemeente)

Als de Arbeidsmigratiedienst een arbeidskaart B uitreikt dan geeft Dienst Vreemdelingenzaken de opdracht aan de gemeente waar de vreemdeling woont om een Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister – Tijdelijk (elektronische verblijfskaart type A) af te leveren op basis van de afgeleverde arbeidskaart B, en dit voor een periode van 12 maanden.

De vreemdeling kan dan zowel zijn verblijfsvergunning als zijn arbeidskaart B afhalen in zijn woonplaats.

3.7.3 Impact voor Arbeidsmigratie

Tabel 20: Verdeling van het aantal aanvragen regularisatie 'duurzame lokale verankering' per maand en per provincie, Vlaams Gewest, 2011

maand	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	totaal
januari	53	13	6	17	7	96
februari	54	17	8	17	20	116
maart	109	16	17	22	22	186
april	77	16	5	18	5	121
mei	122	18	7	20	11	178
juni	58	12	8	19	14	111
juli	55	16	11	14	9	105
augustus	55	5	10	31	10	111
september	60	16	14	26	0	116
oktober	67	32	8	25	13	145
november	84	14	10	21	7	136
december	43	11	6	17	8	85
	837	186	110	247	126	1506
	56%	12%	7%	16%	8%	100%

Opmerking: deze 1506 aanvragen werden ingediend voor 1351 individuele werknemers

In totaal werden er dus reeds 2.341 aanvragen voor arbeidskaarten B voor regularisatie 'duurzame lokale verankering' ingediend: 24 in 2009, 811 in 2010 en 1.506 in 2011.

Van de 1.506 aanvragen in 2011 (voor 1.351 individuele werknemers), waren er 1.166 eerste aanvragen en 340 hernieuwingen. Meer dan de helft werd ingediend in provincie Antwerpen (837 aanvragen) – de overige 44% is verdeeld over de andere provincies: Vlaams-Brabant 186 (12%), Limburg 110 (7%), Oost-Vlaanderen 247 (16%) en West-Vlaanderen 126 (8%).

Van alle 1.506 aanvragen zijn reeds 1.233 volledig afgehandeld in 2011: daarvan zijn er 638 goedkeuringen en 502 weigeringen (de overige 73 afgehandelde dossiers betreffen andere beslissingen: niet van toepassing, zonder gevolg...).

Tabel 21: Verdeling van het aantal kandidaat-werknemers in regularisatie 'duurzame lokale verankering' volgens leeftijd en geslacht, Vlaams Gewest, 2011

	vrouwen	mannen	onbekend	totaal	aandeel
<21jaar	0	2	0	2	0,15%
21-25jaar	15	85	0	100	7,40%
26-30jaar	50	257	5	312	23,09%
31-35jaar	51	318	2	371	27,46%
36-40jaar	34	205	4	243	17,99%
41-45jaar	37	126	2	165	12,21%
46-50jaar	21	67	4	92	6,81%
51-55jaar	21	29	0	50	3,70%
56-60jaar	5	7	0	12	0,89%
61-65jaar	0	2	0	2	0,15%
>65jaar	1	1	0	2	0,15%
	235	1099	17	1351	100%
	17,39%	81,35%	1,26%	100%	

Opmerking: voor deze 1351 personen werden 1506 aanvragen ingediend

Van de werknemers zijn er meer dan 8 op 10 mannen, waarvan de leeftijdscategorieën tussen 26 en 30 jaar en tussen 31 en 35 jaar het belangrijkste gedeelte uitmaakt (50,55%).

Tabel 22: Verdeling van het aantal kandidaat-werknemers in regularisatie 'duurzame lokale verankering' volgens nationaliteit, Vlaamse Gewest, 2011

	land	aantal	percentage
1	Marokko	486	36,0%
2	Turkije	137	10,1%
3	Nepal	85	6,3%
4	China	82	6,1%
5	Pakistan	62	4,6%
6	India	54	4,0%
7	Egypte	43	3,2%
8	Algerije	30	2,2%
9	Brazilië	27	2,0%
10	Syrië	24	1,8%
	rest	321	23,8%
		1351	100%

Opmerking: voor deze 1351 personen werden 1506 aanvragen ingediend.

De top 5 vertegenwoordigt reeds 63,01% van alle kandidaat-werknemers in regularisatie 'duurzame lokale verankering'.

4 Arbeidskaarten C

4.1 Algemeen

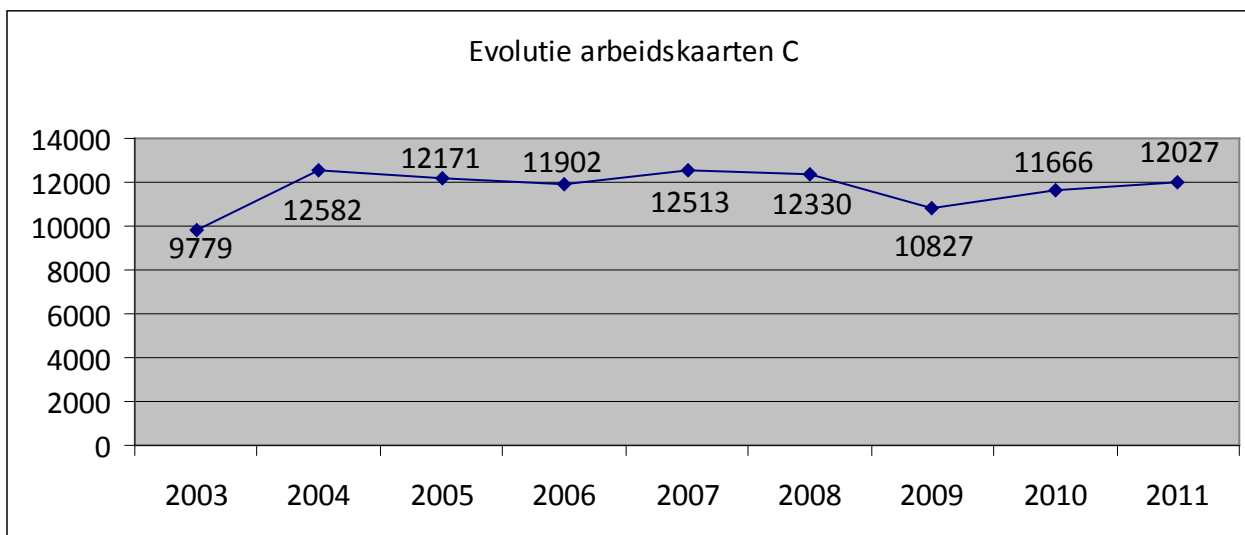
De arbeidskaart C bestaat sinds 2003 en geldt voor gelijk welk beroep in loondienst bij om het even welke werkgever voor een bepaalde duur. Voor de arbeidskaart C komen in principe enkel die buitenlanders in aanmerking die in België mogen verblijven om andere dan tewerkstellingsredenen (bijvoorbeeld in het kader van gezinshereniging, als student, slachtoffer van mensenhandel, een subsidiair beschermingsstatuut...). De arbeidskaart C kan onder bepaalde voorwaarden worden hernieuwd.

Op 29 maart 2011 verscheen in het Staatsblad het Koninklijk Besluit van 13 maart 2011 tot wijziging van artikel 1, 2 en 17 van het Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 (houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers). Dit KB-tot-wijziging had onder meer tot doel de bepalingen van arbeidskaart C (artikel 17) in overeenstemming te brengen met de inmiddels gewijzigde verblijfwetgeving. Hierdoor waren de 'oude' categorieën tijdens het eerste kwartaal 2011 nog in gebruik, terwijl de 'nieuwe' categorieën sinds het tweede kwartaal 2011 in gebruik genomen werden. Een aantal 'oude' categorieën werden onder één noemer gebracht (zoals slachtoffer mensenhandel), er verdwenen 'oude' categorieën (zoals echtgenoot onderdaan EER) en 'oude' categorieën werden opgesplitst (zoals gezinshereniging die verwerd tot gezinshereniging-in-aanvraag en erkende gezinshereniging). Daardoor wordt het moeilijk om het aantal arbeidskaarten C van 2011 te vergelijken met de aantallen uit de voorgaande jaren indien de specifieke categorieën vergeleken worden.

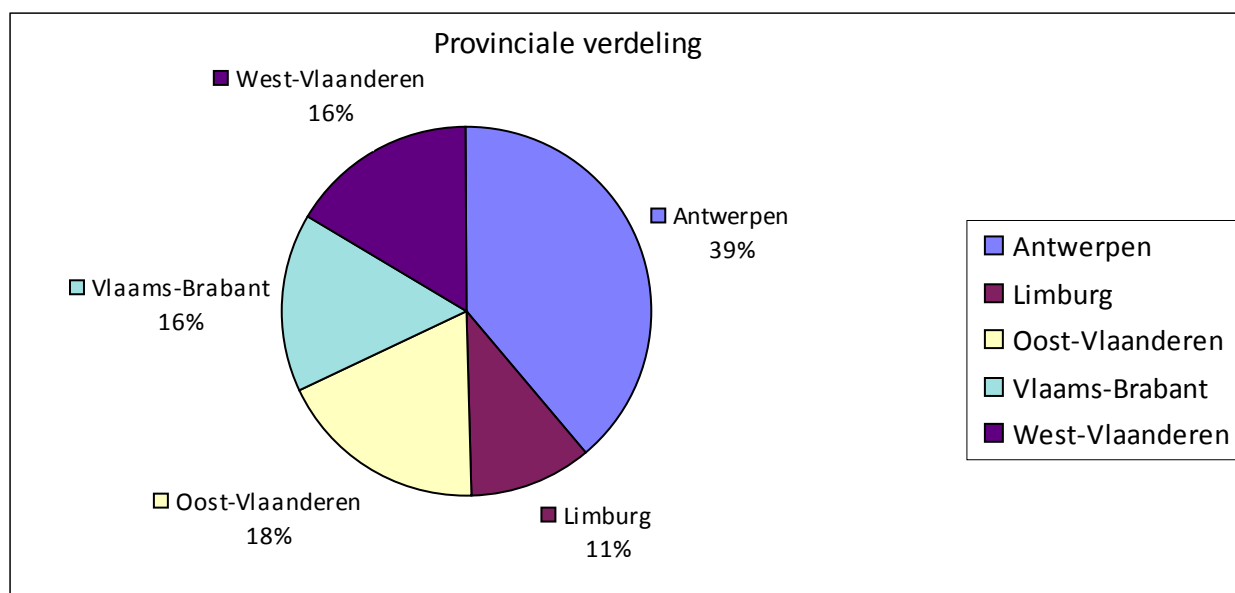
Tabel 23: Aantal toegekende arbeidskaarten C per categorie, eerste aanvragen en hernieuwingen, Vlaams Gewest, 2011

categorie	eerste aanvraag	verlenging	totaal	
Echtgenoot en kind diplomaat/consul	1	2	3	januari-maart
Echtgenoot onderdaan EER	0	2	2	
Gezinshereniging	267	244	511	
Kandidaat Vluchteling	964	515	1.479	
Samenwoonst	11	1	12	
Slachtoffer Mensenhandel met BIVR	11	18	29	
Slachtoffer Mensenhandel met aankomstverklaring	2	0	2	
Student	352	171	523	
Tijdelijk verblijf met BIVR	124	509	633	
Subsidiaire Beschermingsstatus	125	285	410	
Art 9 ter verblijfwetgeving	21	15	36	
Kandidaat Vluchteling (art.17,1°)	2.779	852	3.631	april-december
Subsidiaire Beschermingsstatus (art.17,2°)	312	623	935	
Slachtoffer Mensenhandel (art.17,3°)	10	49	59	
art.9ter verblijf medische redenen (art.17,4°)	64	78	142	
art.9bis humanitaire regularisatie (art.17,5°)	237	1.045	1.282	
gezinshereniging in aanvraag (art.17,6°)	133	20	153	
erkende gezinshereniging (art.17,7°)	608	521	1.129	
student (art.17,8°)	389	648	1.037	
echtgenoot/kind titularis bijzonder verblijf (art.17,9°)	6	5	11	
andere	4	4	8	
totaal	6.420	5.607	12.027	

Figuur 8: Evolutie aantal toegekende arbeidskaarten C, Vlaams Gewest, 2003-2011



Figuur 9: Provinciale spreiding aantal toegekende arbeidskaarten C, Vlaams Gewest, 2011



Deze verhouding komt haast volledig overeen met vorig jaar (A: 41%>39%, L: 9%>11%, OV: 18%>18%, VB: 15%>16% en WV: 17%>16%).

De dienst Arbeidsmigratie wenst hierbij haar jarenlange pleidooi opnieuw in de aandacht te brengen, met name de afschaffing van de (papier) arbeidskaart C en de incorporatie van deze arbeidskaart in de verblijfsvergunning zelf – dit laatste door middel van een vermelding van de tewerkstellingsrechten en/of -plichten op de (achterzijde van) verblijfsvergunning, zoals in de ons omringende landen gebeurt. Het recente politieke akkoord inzake staatshervorming, waarin vermeld staat dat enkel deze bevoegdheid (inzake arbeidskaart C) bij het federale niveau blijft, geeft eindelijk zicht op een evolutie naar deze afschaffing en incorporatie. Bijkomende argumenten die deze evolutie ondersteunen zijn:

- de (papier) arbeidskaart heeft geen toegevoegde waarde voor de gewesten en hun administratie, noch voor de gebruiker zelf;
- afschaffing en incorporatie betekent efficiëntiewinst en vermindering van de administratieve lasten voor overheid en gebruiker.

4.2 Kandidaat-vluchtelingen

Bij kandidaat-vluchtelingen stellen we een gestage daling vast van het aantal toegekende arbeidskaarten C tot en met 2009. Sinds 1 juni 2007 kwamen nieuwe asielaanvragers, mede ingevolge de nieuwe asielwetgeving, niet meer in aanmerking voor het bekomen van een arbeidskaart C.

Pas op 12 januari 2010, met het verschijnen van het aanvullend KB 22/12/2009, werden de voorwaarden voor het toekennen aan kandidaat-vluchtelingen uitgebreid. De bestaande regeling voor asielaanvragen ingediend vóór 1 juni 2007 blijft behouden.

Met ingang van 12 januari 2010 kon nu ook een arbeidskaart C worden toegekend aan buitenlandse onderdanen die ná 31 mei 2007 een asielaanvraag hebben ingediend en die zes maanden na hun asielaanvraag nog geen beslissing hebben gekregen van de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen totdat een beslissing wordt betekend door deze laatste, of, in geval van beroep, totdat een beslissing wordt betekend door de Raad voor Vreemdelingenbetwisting.

Personen die binnen de zes maanden na indiening van hun asielaanvraag nog geen beslissing hebben gekregen van het CGVS komen in aanmerking voor een arbeidskaart C tot het CGVS een beslissing betekend.

Personen die na zes maanden een negatieve beslissing van het CGVS krijgen betekend en hiertegen in beroep gaan, blijven verder in aanmerking komen voor een arbeidskaart C tot een beslissing wordt betekend door de Raad voor Vreemdelingenbetwisting.

Door deze nieuwe kans tot arbeidskaart groeide het aantal explosief – met bijna vijf keer meer arbeidskaart voor kandidaat-vluchtelingen dan het voorgaande jaar: in 2010 steeg het aantal van 855 naar 4.100. Deze groei bleef zich voortzetten – weliswaar niet in dezelfde mate: in 2011 werden er 5.110 arbeidskaart uitgereikt aan kandidaat-vluchtelingen.

Tabel 24: Aantal toegekende arbeidskaarten C voor kandidaat-vluchtelingen volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Afghaanse	550	10,76%
Russische	350	6,85%
Guiaanse	309	6,05%
Iraakse	265	5,19%
Kosovaarse	263	5,15%
Pakistaanse	249	4,87%
Nepalese	213	4,17%
Congolese	204	3,99%
Iraanse	201	3,93%
Syrische	165	3,23%
<i>overige</i>	<i>2.341</i>	<i>45,81%</i>
totaal	5.110	100%

4.3 Samenwonenden

Voor samenwonenden op basis van een duurzame relatie was een constante stijging waar te nemen (van 841 arbeidskaarten in 2006 naar 1.045 arbeidskaarten C in 2007, tot 1.354 arbeidskaarten in 2008).

Door de bevoegde federale minister van werk werd op 17 november 2008 een Omzendbrief ondertekend met betrekking tot de inhoud en betekenis die aan het begrip “echtgenoot” moet worden gegeven in de tewerkstellingsreglementering voor buitenlandse werknemers, teneinde samenwonenden gelijk te stellen met de “echtgenoot”.

Deze uitgebreide betekenis volgt rechtstreeks uit enerzijds de Europese Richtlijn 2004/38/EG waarbij een nieuwe verblijfsprocedure wordt opgelegd voor de burgers van de Unie en hun familieleden en anderzijds uit de Europese Richtlijn 2003/86/EG met betrekking tot het recht op gezinshereniging. Beide richtlijnen werden in het recente verleden geïmplementeerd in de Belgische verblijfswetgeving (= de aanpassingen in de wet van 15 december 1980, artikel 40bis §2, eerste lid 1, 1° en 2°, en artikel 10§1).

Vermits heel wat samenwonenden, die voorheen een arbeidskaart C bekwamen, nu binnen deze context vrijgesteld zijn van arbeidskaarten, ziet men een gigantische terugval van dit aantal arbeidskaarten: komende van 1.354 kaarten in 2008, over 137 in 2009 en 69 in 2010, tot uiteindelijk een schamele 12 in 2011.

4.4 Tijdelijk verblijf met Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister

Personen in het statuut “tijdelijk verblijf met Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister” zijn ondermeer personen die op basis van een aanvraag tot regularisatie (artikel 9, derde lid van de verblijfwetgeving van 15 december 1980) een tijdelijk verblijfsrecht bekwamen en waarbij een verlenging van de verblijfsvergunning afhankelijk gemaakt werd van het hebben van werk (als zelfstandige of loontrekkende).

Het bewuste artikel 9 derde lid van, de verblijfwetgeving van 15 december 1980 is inmiddels het artikel 9 bis van diezelfde wet geworden (sedert 1 juni 2008).

Het is dit artikel dat de basis vormt voor de veel besproken Omzendbrief met criteria voor de mogelijke regularisatie van illegalen en op basis van een precair statuut in België verblijvende vreemdelingen.

Het verstrekken van dergelijke arbeidskaart C laat niet onmiddellijk toe na te gaan of betrokkene ook gewerkt heeft tijdens de vergunde periode. De effectieve tewerkstelling is echter wel één van de voorwaarden voor de eventuele verlenging van de verblijfsvergunning of voor de omzetting van het tijdelijk naar een onbeperkt verblijfsrecht. De concrete verwezenlijking van deze voorwaarden wordt nagegaan door de Dienst Vreemdelingenzaken van de FOD Binnenlandse Zaken, die ook terzake een beslissing neemt.

Het aantal toegekende goedkeuringen is de laatste jaren enorm gestegen: van 2.430 in 2006, over 4.331 in 2007 en 5.233 in 2008, tot 5.442 in 2009. Dit wijst op een serieuze verhoging van het aantal regularisaties op die basis.

Deze groei is echter weer volledig in elkaar gestuikt in 2010: toen werden er slechts 2.858 arbeidskaarten toegekend in deze categorie. In 2011 bleef dit aantal verder dalen tot 1.915. Deze enorme daling valt te verklaren door het hoge aantal geregulariseerden die in plaats van een Bewijs van Inschrijving in het Vreemdelingenregister met tijdelijke duur een BIVR met *onbeperkte duur* verkregen.

Tabel 25: Aantal toegekende arbeidskaarten C voor geregulariseerden (Regularisatie op grond van artikel 9 bis van de verblijfwet van 15/12/1980 en dus niet de regularisatie in kader van duurzame lokale verankering volgens uitvoeringsbesluit KB 7/10/2009) met (nog) tijdelijk verblijf ingeschreven in vreemdelingenregister volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Servische	163	8,51%
Armeense	153	7,99%
Russische	149	7,78%
Congolese	110	5,74%
Chinese	106	5,54%
Afghaanse	96	5,01%
Marokkaanse	85	4,44%
Iraanse	74	3,86%
Angolese	66	3,45%
Kosovaarse	64	3,34%
<i>overige</i>	<i>849</i>	<i>44,33%</i>
totaal	1.915	100%

4.5 Studenten

Bij het aantal arbeidskaarten C voor buitenlandse studenten is de afgelopen jaren duidelijk een dalende trend zichtbaar: van 2.014 in 2007, over 2.115 in 2008, 1.984 in 2009, 1.808 in 2010, tot 1.560 in 2011.

De Dienst Vreemdelingenzaken van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken heeft gesteld dat er grondiger toegekeken zou worden op de toelating van buitenlandse studenten aan Belgische universitaire instellingen.

Of de daling van het aantal arbeidskaarten C voor deze studenten het resultaat is van dit strenger toezicht, is evenwel moeilijk te achterhalen.

Tabel 26: Aantal toegekende arbeidskaarten C voor studenten volgens nationaliteit, Vlaams Gewest, 2011

nationaliteit	aantal	percentage
Kameroense	310	19,87%
Chinese	228	14,62%
Marokkaanse	131	8,40%
Nigeriaanse	78	5,00%
Congolese	68	4,36%
Roemeense	53	3,40%
Bulgaarse	45	2,88%
Ethiopische	36	2,31%
Iraanse	36	2,31%
Amerikaanse	34	2,18%
Turkse	34	2,18%
<i>rest</i>	<i>507</i>	<i>32,50%</i>
	1.560	100%

5. Uitzendbureaus

De omzetting van de Europese Richtlijn werd gerealiseerd met het decreet van 20/12/2010 en het besluit van 20/12/2010 en is van kracht sinds 01/01/2011. Enkel voor de uitzendbureaus blijft de erkenningsregeling van toepassing.

Met het nieuwe decreet in voege van 1 januari 2011 kunnen private arbeidsbemiddelaars zoals selectiebureaus, wervingbureaus, artiestenbureaus, outplacementbureaus, executive searchers, headhunters en sportmakelaar hun diensten op de Vlaamse arbeidsmarkt voortaan aanbieden zonder dat ze nog een erkenning moeten aanvragen. Enkel voor uitzendkantoren blijft die verplichting bestaan.

Bij de uitoefening van hun activiteiten in het Vlaamse Gewest moeten alle bureaus private arbeidsbemiddeling nog wel een aantal voorwaarden naleven. Deze verplichtingen beogen in eerste instantie een bescherming van werknemers, werkzoekenden en gebruikers, maar ze beogen evenzeer een voorkoming en bestrijding van oneerlijke concurrentie in de sector.

Eind 2011 waren er 179 uitzendbureaus actief. 13 nieuwe bureaus vroegen een erkenning aan om activiteiten uit te oefenen in uitzendsectoren en werden erkend in het Vlaamse Gewest, waarvan 10 met activiteiten in de uitzendsector algemeen en 3 met activiteiten in de bouwsector. Eén vroeg een bijkomende erkenning met activiteiten in de artistieke sector aan.

Voor één uitzendbureau werd de erkenning geweigerd. 4 uitzendbureaus hebben hun activiteiten stopgezet en werden geschrapt in de loop van 2011 en 1 erkenning werd ingetrokken

Erkenningen worden geschrapt naar aanleiding van de stopzetting van de uitzendactiviteiten, de vereffening, de verkoop van het handelsfonds, een fusie of faillissement.

De intrekking is een sanctie voor het niet respecteren van de reglementaire bepalingen inzake private arbeidsbemiddeling.

Tabel 27: Aantal uitzendbureaus volgens erkenningstatus, Vlaams Gewest op 31 december 2011

Jaar	Erkende uitzendbureaus	Nieuwe uitzendbureaus	Geschrapte bureaus private arbeidsbemiddeling	Ingetrokken bureaus private arbeidsbemiddeling
2010	171	18	4	0
2011	179	13	4	1